

КЊИГА
ДОКТОРА НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ
2022

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2022

Атанасије Николић, Скулптура у бронзи (парк Ректората, 2011)
Аутор: академик Никола Кока Јанковић

Универзитет у Крагујевцу

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2022

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2022

Издавач

Универзитет у Крагујевцу
Јована Цвијића 8.8.
34000 Крагујевац

За издавача

Проф. др Ненад Филиповић, ректор

Уредници

Проф. др Владимир Ранковић
Проф. др Биљана Петровић
Проф. др Владимир Сенић

Графички дизајн

Слободан Штетић

Лектура и коректура

Милена Мијаиловић Јанковић
Бојана Герун Ђокић

Штампа

Donat Graf d.o.o, Гроцка

Тираж

150

Универзитет у Крагујевцу

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2022

Крагујевац, 2022.

Парк Ректората Универзитета у Крагујевцу

Поштовани доктори наука,
Драге колегинице и колеге,

Част нам је и задовољство да вас поздравимо у овом свечаном тренутку када на Универзитету у Крагујевцу стичете звање доктора наука. Ви, ваши ментори, професори, сарадници и ваше породице знате колико је љубави, жеље, преданог рада и посвећености науци у протеклим годинама уткано у ово што ви данас представљате – будућност науке на Универзитету у Крагујевцу, будућност науке у Србији и свету.

У научно-истраживачком, наставном и културном смислу дан проглашења у звање доктора наука представља моменат прихватања одговорности и позива да унапређујете основно поље свог рада и науку у целини. Бављење науком представља перспективу доследног, истрајног и у доброј вољи вођеног професионалног живота. Ви омогућавате истини научног израза да говори и живи.

Универзитет у Крагујевцу поносан је на вас – нову генерацију доктора наука, који сте своја знања стекли на факултетима и истраживачким јединицама нашег Универзитета. Желимо вам да у годинама што долазе наставите да се усавршавате, да budete покретачи промена у науци, да идете новим истраживачким путањама и да у својим будућим научним и истраживачким достигнућима у свету афирмишете име Универзитета у Крагујевцу – наследника Лицеја Кнежевине Србије, прве високошколске установе у нашој земљи.

У знак сећања на овај ваш велики животни и професионални успех, Универзитет у Крагујевцу објавио је ову књигу као скромни поклон вама, вашем раду, научним истраживањима, упорности и жару за науком, а пре свега вашем доприносу угледа Универзитета у Крагујевцу, који је захваљујући, између осталог и вашим, оствареним научним резултатима, препознат и признат у свету.

Захвални,

проф. др Ненад Филиповић, ректор
проф. др Биљана Петровић, проректор
проф. др Владимир Ранковић, проректор
проф. др Владимир Сенић, проректор

САДРЖАЈ

I

Природно-математичке науке 11

II

Медицинске науке 27

III

Техничко-технолошке науке 61

IV

Друштвено-хуманистичке науке 79

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2022

Природно-математичке науке

Др Љубица Кузмановић

Др Весна Величковић

Др Невена Ђорђевић

Др Филип Грбовић

Др Филип Вукајловић

Др Невена Васовић

Др Јелена Степановић

Др Стефан Марковић

Др Сандра Грујић

Др Изудин Реџеповић

Др Весна Миловановић

Др Љубица Кузмановић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ФИЗИЧКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Моделовање фотонско кристалних оптичких влакана са W индексом преламања

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Природно-математички факултет, 4. 6. 2021.

Ментор
Проф. др Милан Ковачевић
Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Дејан Пантелић
Институт за физику у Београду
Проф. др Светислав Савовић
Природно-математички факултет у Крагујевцу
Др Ана Симовић
Природно-математички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Коришћењем временски независне и временски зависне једначине протока снаге испитиване су преносне карактеристике фотонско кристалног оптичког влакна са W профилем индекса преламања. За различите комбинације одабраних структурних параметара фотонско кристалног влакна са W индексом преламања одређене су дужине на којима се успостављају стационарна и равнотежна расподела модова, потом губици који настају услед спрезања модова, пропусни опсег и фреквентни одзив. Испитиван је и утицај таласне дужине и различитих услова подуђивања светлости на улазу у влакно на простирање светлости и губитке цурећих модова. За једномодно фотонско кристално влакно W типа је испитиван утицај структурних параметара на слабљење сигнала услед Рејлијевог расејања. Све испитиване параметре је значајно познавати приликом моделовања и дизајнирања влакна за одређену врсту примене.

Др Весна Величковић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ХЕМИЈСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
Полифенолни профил и биохемијска активност екстраката одабраних биљних врста као извора потенцијалних природних нутрацеутика

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Природно-математички факултет, 30. 6. 2021.

Ментор
Проф. др Павле Машковић
Агрономски факултет у Чачку

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Сузана Јовановић Шанга
Природно-математички факултет у Новом Саду
Проф. др Данијела Костић
Природно-математички факултет у Нишу
Доц. др Владимир Михаиловић
Природно-математички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација је усмерена на истраживања полифенолног профила и потенцијалног биохемијског дејства екстраката биљних врста *Lavatera thuringiaca* L., *Erica carnea* L. и *Satureja hortensis* L. Малобројни подаци из научне литературе указују на то да ове биљне врсте поседују значајан садржај биолошки активних једињења, али су недовољно истражене са хемијског, медицинског и биолошког аспекта. Испитивањем и карактеризацијом хемијског састава екстраката значајно су продубљена сазнања о потенцијалном фармаколошком деловању и прибављена су сазнања о безбедној употреби наведених лековитих биљака. Резултати добијени у оквиру ове докторске дисертације указују на изражено антимикубно, антиоксидативно, генотоксично и антитуморско деловање састојака екстраката, што отвара могућности њихове примене у превентивне и терапијске сврхе. Доказано је да екстракти ових биљних врста значајно смањују оштећења ткива изазвана оксидативним стресом, што омогућава разматрање примене екстраката ових биљака у савременој фитотерапији, прехранбеној и козметичкој индустрији, посебно у фармацеутској индустрији и медицини ради превенције обољења, очувања и побољшања човековог здравственог стања.

Др Невена Ђорђевић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – БИОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

*Утицај њромена еколошких фактора на састав и динамику
фитопланктонских цијанобактерија (Cyanobacteria) у малим
акумулацијама*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Природно-математички факултет, 19. 7. 2021.

Ментор

Проф. др Снежана Симић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Гордана Субаков-Симић

Биолошки факултет у Београду

Проф. др Александар Остојић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Доц. др Драгана Предојевић

Биолошки факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Предмет истраживања докторске дисертације су фитопланктонске цијанобактерије (*Cyanobacteria*) у малим акумулацијама и утицаји различитих еколошких фактора на присуство, а посебно на доминацију различитих врста, са посебним аспектом на алохтоне и потенцијално инвазивне и токсичне цијанобактеријске таксоне. Трогодишњи мониторинг је спроведен на три акумулације – акумулација Шумарице, акумулација Будањ и Александровачка акумулација. Разматран је и утицај метанолског екстракта токсичних врста цијанобактерија на функцију генетичког материјала. Значај овог истраживања огледа се у дефинисању најзначајнијих срединских параметара који утичу на заједницу фитопланктонских цијанобактерија, а према приказаним резултатима, то су концентрација укупног фосфора и азота. Резултати дисертације показују да екстремне падавине могу да доведу до повећања концентрације хранљивих материја у резервоарима и тако узрокују значајан еколошки поремећај заједнице у воденим екосистемима (цветање потенцијално токсичних цијанобактерија). Појава и доминација инвазивне врсте *Raphidiopsis raciborskii* у Александровачкој акумулацији показује да ова врста шири свој ареал распрострањења и представља опасност за сва водна тела. Добијени резултати истраживања доприносе и бољем познавању цијанобактеријских популација у малим акумулацијама и њиховом значају у систематском мониторингу, тако да поред научног имају и шири, апликативни значај. Приликом спроведеног истраживања у оквиру ове дисертације у Србији први пут је детектован токсин цилиндроспермопсин (CYN). Ова студија је показала да је екстракт врсте *R. raciborskii* испојио генотоксичност и повећао оксидативни стрес у јетри пацова након једног излагања.

Др Филип Грбовић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – БИОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Алелопатски потенцијал изабраних инвазивних врста биљака из различитих екосистема Србије

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Природно-математички факултет, 21. 9. 2021.

Ментор

Проф. др Марина Топузовић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Др Гордана Гајић

Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић” у Београду

Проф. др Милан Станковић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Доц. др Снежана Бранковић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Докторска дисертација представља оригиналну научну студију која се бави испитивањем директних и индиректних алелопатских ефеката биљних врста *Robinia pseudoacacia* L., *Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle и *Amorpha fruticosa* L., чије се инвазивне популације јављају у различитим природним и антропогено измењеним екосистемима Србије. Врсте *A. altissima* и *A. fruticosa* одликовале су се већим алелопатским потенцијалом на истраживаним стаништима у односу на *R. pseudoacacia*, када се узму у обзир индиректни ефекти ових биљака на промене хемијских карактеристика супстрата и повећање концентрације хемијских елемената у ризосферном супстрату, као и директни ефекти алелохемикалија из ризосферног супстрата, стеље и листова изражени кроз инхибицију раста коренка *Trifolium pratense* L. Резултати ове докторске дисертације су показали да се алелопатски потенцијал одређене врсте не може одвојити од типа станишта и изоловати од других интеракција у екосистему, као и да при стресним условима животне средине долази до повећане синтезе, ослобађања и активности алелохемикалија. Посебан значај овог истраживања огледа се у успостављању директних веза између хемијских карактеристика земљишта и садржаја алелохемикалија у земљишту, као и садржаја тешких метала и алелохемикалија у листовима и стељи. Закључци произашли из резултата ове научне студије указују на то да испитиване биљне врсте могу бити погодне за обнову вегетације на антропогено измењеним стаништима, али уз ризик инвазивности (нарочито *A. altissima* и *A. fruticosa*) услед потенцијалног алелопатског ефекта на друге врсте у екосистему.

Др Филип Н. Вукајловић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – БИОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Утицај исхране на животињни циклус и морфолошку варијабилност Plodia interpunctella (Lepidoptera: Pyralidae)

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Природно-математички факултет, 24. 9. 2021.

Ментор

Проф. др Снежана Пешић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Слободан Макаров

Биолошки факултет у Београду

Проф. др Александар Остојић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Проф. др Снежана Танасковић

Агрономски факултет у Чачку

Доц. др Ана Митровски Богдановић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Др Урош Савковић, научни сарадник

Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић” у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Циљ истраживања докторске дисертације је испитивање и анализа утицаја садржаја влаге, макронутријената (протеина, масти, угљених хидрата, шећери и скроба), пепела и одабраних група секундарних метаболита на особине животне историје и морфолошку варијабилност бакренастог пламенца *Plodia interpunctella*. Ларвама овог пламенца је као храна понуђено 16 врста сушеног воћа, четири врсте језграстог воћа, пет врста стрних и три врсте просоликих жита, као и стандардна лабораторијска подлога (СЛП). На овај начин су добијени подаци о особинама животне историје у оквиру дефинисане групе прехранбених производа, који се могу применити у моделирању биолошких процеса *P. interpunctella*. Добијени резултати о особинама животне историје су интегрисани у моделе за предвиђање динамике овипозиције, улуткавања и еклозије имага. Утврђено је да су динамика развића и овипозиције под снажним утицајем исхране и да већи садржај протеина и масти у храни утиче на раније и синхронизованије улуткавање и еклозију имага, краћи период улуткавања и еклозије имага, као и на краћи период и синхронизованије полагање јаја. Моделирање динамике различитих биолошких процеса доприноси утврђивању оптималног времена примене метода сузбијања, чиме је утврђен велики апликативни значај резултата овог истраживања. Резултати ове докторске дисертације доприносе бољем познавању екологије *P. interpunctella*, а посебно утицају исхране на преживљавање, дужину и динамику развића, што представља и њен научни значај.

Др Невена Васовић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МАТЕМАТИЧКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Неке модификације класичних мера, одговарајући ортогонални
полиноми и квадратуре Гаусовој теорији*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Природно-математички факултет, 30. 9. 2021.

Ментор
Академик др Градимир В. Миловановић
Српска академија наука и уметности у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Марија Станић
Природно-математички факултет у Крагујевцу
Доц. др Татјана Томовић
Природно-математички факултет у Крагујевцу
Доц. др Марјан Матејић
Електронски факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни резултати докторске дисертације представљају значајан допринос у области нумеричке анализе и теорије апроксимације, а посебно у теоријама ортогоналности, Гаусових квадратура и њихових модификација. Резултати до којих је кандидат дошао у истраживању односе се на ортогоналне полиноме реалне променљиве у односу на модификоване Чебишевљеве мере прве и друге врсте. Одређени су коефицијенти трочлане рекурентне релације, као и разне диференцно-диференцијалне особине за посматране класе ортогоналних полинома. Ови проблеми су третирани у симболичком облику. Поред наведеног, претпостављајући логаритамски потенцијал у систему, дата је електростатичка интерпретација нула полинома ортогоналних у односу на модификовану Чебишевљеву меру прве врсте. У дисертацији су по први пут проучаване тзв. генерализоване Гаус-Рисове квадратурне формуле у односу на производ Рисове експоненцијалне функције и генерализоване Гегенбаурове функције на интервалу $(-1, 1)$, са посебним освртом на важне Чебишевљеве случајеве. У дисертацији је дат нумерички стабилан алгоритам за одређивање параметара ових квадратура, што је даље омогућило конструкцију одговарајуће класе ортогоналних полинома.

Др Јелена Степановић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ХЕМИЈСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Примена природних минерала као сензора за електрохемијска одређивања различитих једињења у воденој и неводеној средини

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Природно-математички факултет, 1. 10. 2021.

Ментор

Проф. др Зорка Станић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Љубинка Јоксовић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Проф. др Александар Лолић

Хемијски факултет у Београду

Проф. др Андрија Ђирић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научна истраживања докторске дисертације обухватају потенциометријску и волтаметријску карактеризацију сулфидних и оксидних електрода чији су сензори направљени од природних, нетоксичних минерала (пирита, халкопирита, галенита, арсенопирита и магнетита), са циљем доприноса развоју електрохемијских сензора, који последњих деценија имају значајну улогу у контроли квалитета различитих процеса / биопроцеса, мониторингу параметара значајних за животну средину, прехранбеној и фармацеутској индустрији, токсикологији, медицини. Захваљујући овим сензорима, који имају карактеристике рН и редокс мултифункционалних јон-селективних електрода, проширено је и подручје њихове примене у диполарним апротичним растварачима (γ-бутиролактон, пропиленкарбонат и ацетонитрил), који иначе представљају слабо испитано подручје научног рада, са бројним, нерасветљеним питањима и недоумицама. Са теоријског и практичног становишта, добијени резултати дају допринос развоју и примени нових сензорских материјала за квантитативно одређивање различитих типова једињења у води и неводеној средини. Истовремено, захваљујући резултатима постигнутим у оквиру докторске дисертације, отвара се и могућност даљег научног рада на пољу аналитичке хемије – хемије неводених раствора, као и проучавања електрохемијских сензора.

Др Стефан Марковић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР БИОЛОШКИХ НАУКА – УЖА ОБЛАСТ БИОХЕМИЈА

Докторска дисертација

*Биохемијска карактеризација изабраних биљних врста из родова
Triticum, Avena и Triticosecale у условима пољопривредног стresa*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Природно-математички факултет, 18. 11. 2021.

Ментор

Проф. др Невена Ђукић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Јелена Лозо

Биолошки факултет у Београду

Др Драган Живанчев, виши научни сарадник

Институт за ратарство и повртарство у Новом Саду

Проф. др Наташа Јоковић

Природно-математички факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Пораст температуре на глобалном нивоу негативно утиче на принос житарица широм света. Истраживања повезана са начином одговора житарица на топлотни стрес су веома важна и омогућавају разумевање биохемијске основе топлотне толеранције код житарица. Предмет истраживања ове докторске дисертације је утицај топлотног стреса на различите сорте житарица и њихов биохемијски и молекулски одговор у току три експерименталне године, са циљем ширења знања о биохемијској основи топлотне толеранције код житарица. Утврђено је да су антиоксидативни и заштитни механизми били израженији у току топлијих година истраживања (2016. и 2018.) у односу на 2017. годину која је била умеренија, што указује да температура значајно утиче на анализиране параметре. На основу резултата утврђено је да топлотни стрес утиче на пад вредности укупних протеина и пигмената, а доводи до пораста пролина и МДА. Имуноблот анализа елонгационих фактора је показала да долази до значајног повећања експресије у условима топлотног стреса код житарица. У условима топлотног стреса дошло је и до повећања активности антиоксидативних ензима. Резултати ове докторске дисертације сугеришу да се анализиране сорте житарица значајно разликују у способности реаговања на топлотни стрес, што би могло бити корисно за развој сорти применом биотехнологије и програма oplemenjivaња, како би се добиле нове сорте отпорније на високу температуру.

Др Сандра Грујић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – БИОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

*Карактеризација биофилмова и процена њихове ефикасности
у уклањању полутаната у биолошком претраживању отпадних вода*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Природно-математички факултет, 22. 11. 2021.

Ментор

Проф. Др Александар Остојић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Др Ивана Теодоровић

Природно-математички факултет у Новом Саду

Др Ђурђа Крекез

Природно-математички факултет у Новом Саду

Др Ивана Радојевић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У овом рукопису испитана је и утврђена отпорност идентификованих микроорганизама који су изоловани из два различита типа отпадних вода. Тестирана је њихова способност да формирају појединачне и мешовите биофилмове, као и њихова отпорност и биосорпциона способност према изабраним полутантима. Истраживање је утврдило да различите врсте аутохтоних микроорганизама изолованих из отпадних вода у форми појединачног и/или мешовитих биофилмова имају значајно већи потенцијал од планктонског облика исте врсте у отклањању различитих органских или неорганских полутаната. Из тог разлога могу да послуже као адекватни биосорбенти за пречишћавање отпадних вода различитог порекла. Показано је да коришћена методологија има потенцијал да се примени на различитим отпадним водама, али и да одређени изолати из природе, који нису аутохтоно са места загађења тестираних супстанци, такође могу ефикасно послужити у исте сврхе. Све наведено указује на потенцијал за даљу примену у биоремедијацији отпадних вода.

Др Изудин Реџеповић

(Нови Пазар)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ХЕМИЈСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Компјутаризовано истраживање молекулских дескриптора заснованих на сопственим вредностима

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Природно-математички факултет, 28. 12. 2021.

Ментор

Проф. др Борис Фуртула

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Др Иван Гутман, професор емеритус

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Проф. др Светлана Марковић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Др Биљана Арсић, виши научни сарадник

Природно-математички факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Молекулски дескриптори се користе за квантификовање молекулске структуре. Посебна класа молекулских дескриптора су графовске инваријанте, које су познате још и као тополошки молекулски дескриптори. Извођење ових дескриптора омогућено је заменом молекула молекулским графом. На основу овога, постало је могуће конструисати молекулске дескрипторе који се заснивају на сопственим вредностима. Данас их има много. Само неколико њих користи сопствене вредности добијене из класичне матрице суседства. Међу њима се истичу енергија графа, Естрадин индекс и резолвентна енергија. У оквиру ове докторске дисертације извршено је упоредно испитивање ова три дескриптора. Наиме, конструисани су модели који омогућавају моделирање везе између ових дескриптора, а који су засновани на вишеструкој линеарној регресији. Одређен је проценат дегенеративности сваког дескриптора на неколико серија хемијских стабала и испитана је њихова структурна осетљивост код катакондензованих и перикондензованих бензеноидних угљоводоника, применом новог алгорита. Присуство циклa у молекулској структури и његов утицај на вредност енергије графа, Естрадиног индекса и резолвентне енергије је посебно проучен. На крају, анализиран је потенцијал ових дескриптора у моделирању физичко-хемијских особина, тачније, њихова предиктивна способност у предвиђању тачке кључања, топлоте образовања и коефицијента $\log P$.

Др Весна Миловановић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ХЕМИЈСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Синтезе деривата одабраних N-хетероцикала засноване на принципима зелене хемије и испитивање антиоксидативног потенцијала добијених једињења

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Природно-математички факултет, 18. 2. 2022.

Ментор

Проф. др Зорица Петровић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Др Горан Богдановић

Институт за нуклеарне науке „Винча” у Београду

Др Душица Симијоновић

Институт за информационе технологије, Крагујевац

Доц. др Владимир Петровић

Природно-математички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација обухвата синтезу деривата одабраних N-хетероцикала, и то: пиразолских, пиразол-фалазинских, тетрахидропиридинских и изоиндолинских. Ове синтезе су засноване на принципима зелене хемије. У оквиру ове дисертације добијено је осамнаест нових органских једињења. За сва добијена једињења урађена је експериментално-теоријска карактеризација, као и *in vitro* испитивање њиховог антиоксидативног потенцијала. Добијени резултати су показали да се једињења са катехолским фрагментом понашају као одлични антиоксиданти. Такође, извршена је процена највероватнијег радикалског механизма њихове активности помоћу методе функционала густине. Одређеним једињењима је испитана и инхибиторна активност према сојиној липоксигенази. На основу резултата добијених испитивањем ових активности, издвојено је више једињења са добрим потенцијалом за даља истраживања њихове биолошке активности. Имајући у виду значај и актуелност органских синтеза заснованих на принципима зелене хемије, као и велики значај азотних хетероцикала са медицинског и биолошког аспекта, може се закључити да су резултати постигнути у оквиру ове дисертације дали значајан допринос синтетичкој органској хемији, зеленој хемији, биоорганској и медицинској хемији.

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2022

Медицинске науке

Др Дејан Рашић

Др Маријана Каришић

Др Мирослав Митровић

Др Љиљана Јовановић

Др Милош Кривокапић

Др Катарина Витошевић

Др Александра Бабић

Др Младен Павловић

Др Драгана Станишић

Др Дијана Лаловић

Др Милена Маричић

Др Марија Костић Вучићевић

Др Горан Стојановић

Др Драгана Арсенијевић

Др Душан Тодоровић

Др Владан Ковачевић

Др Марина Јовановић

Др Јасна Петровић

Др Ервин Тасо

Др Наталија Арсенијевић

Др Маргарета Лекић

Др Емилија Стојановић

Др Никола Продановић

Др Ирена Лазић

Др Марина Лукетина Шуњка

Др Раде Вуковић

Др Бранислава Ранковић

Др Драгана Гојков

Др Дејан Рашић

(Београд)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Исцртавање прогностичке вредности експресије металопротеиназа матрикса 2 и 9 код болесника са интрацелуларним карциномом јркла

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 18. 6. 2021.

Ментор

Проф. др Александар Перић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Јасмина Стојановић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Јелена Сотировић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Доц. др Бисерка Вукомановић Ђурђевић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Добијени резултати истраживања дају оригиналан и веома важан допринос разумевању прогностичких вредности нивоа експресије испитиваних матрикс металопротеиназа 2 (ММП-2) и 9 (ММП-9). ММП-2 и ММП-9 би се могли сматрати важним прогностичким фактором, код болесника са глотичним, односно супраглотичним карциномом, код којих постоји висок ризик за локорегионалним ширењем болести. Исход онколошког лечења зависи од клиничкопатолошких карактеристика тумора, примарне локализације малигног тумора, стадијума болести у моменту постављања дијагнозе, али и од одабраног модалитета лечења. Откривање поузданог биолошког маркера, који би предвидео биолошко понашање тумора и евентуалну појаву регионалних или удаљених метастаза, било би од непроцењиве користи, нарочито при доношењу одлуке о начину лечења. Добијени резултати истраживања указују на могућност нових истраживања сличног дизајна.

Др Маријана Каришиќ

(Подгорица)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Клиничка истражена утицаја стреса на јачину хипотетичког бола код деце предшколског узраста

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 18. 6. 2021.

Ментор

Проф. др Татјана Вуловић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Невена Фолић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Јована Јоксимовић Јовић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Биљана Миличић

Стоматолошки факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација даје оригинални научни допринос бољем познавању места и улоге, односно утицаја премедијације мидазоламом на модулатију стресног одговора организма на хируршку процедуру, као и јачину пост-оперативног бола код деце предшколског узраста.

Др Мирослав Митровић

(Београд)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Утицај хроничне дијете са или без омега-3 масних киселина на развој неалкохолне масне дејенерације јетре пацова индуковане оланзапином

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 25. 6. 2021.

Ментор

Проф. др Владимир Јаковљевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Владимир Јањић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Драган Миловановић

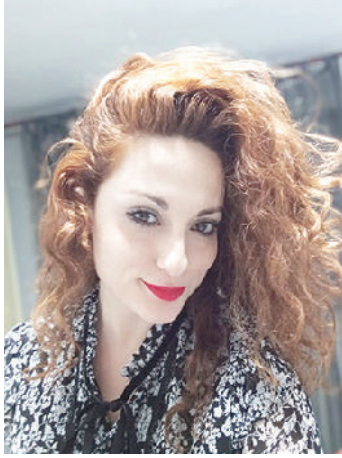
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

НС Весна Вучић

Институт за медицинска истраживања у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Антипсихотици имају високи потенцијал развоја ризика за настанак кардиоваскуларних болести. Кардиоиметаболичке компликације примене оланзапина и клозапина познате су и описане, и крећу се од почетног повећања осећаја глади, преко раста телесне тежине, пораста инсулинске резистенције и нагомилавања масти у органима и у телу оболелог. Истраживање је осмишљено као експериментална студија, чији је циљ био испитати утицај временски дефинисане примене оланзапина на настанак и развој неалкохолне масне болести јетре пацова током примене дијете богате протеинима сурутке, као и испитати утицај примене дијете богате протеинима сурутке са или без додавања у исхрани омега-3 масних киселина, као и настанак морфометријских и патохистолошких промена јетре, као и објаснити потенцијалне механизме настанка тих промена. На основу добијених резултата истраживања закључује се да примена оланзапина доводи до развоја патохистолошких промена на ткиву јетре, које указују на појаву неалкохолне масне болести јетре, док протеини сурутке са омега-3 масним киселинама и оланзапином узрокују највеће повећање слободних радикала, будући да се очигледно ради о лошем заједничком утицају или негативној конкуренцији. Добијени резултати представљају оригинални научни и практични допринос у испитивању могућности примене протеина сурутке и омега-3 масних киселина у кориговању кардиоиметаболичких последица примене оланзапина, као и разматрања потенцијалних интеракција између лека оланзапин и производа који се декларишу као додаци исхрани.

Др Љиљана Јовановић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Значај одређивања хуморалних биомаркера из венске крви
у предвиђању исхода код различитих подјачујућих болесника са
плућном тромбоемболијом*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 6. 7. 2021.

Ментор
Проф. др Слободан Обрадовић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Владимир Милорадовић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Ивана Николић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Зорица Младеновић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација представља оригиналну научну студију која се бави прогностичком вредношћу биохемијских параметара у процени морталитета, у оквиру 30 дана, код болесника са прележаном плућном тромбоемболијом. Плућна тромбоемболија је глобални здравствени проблем, повезан са значајним морбидитетом и морталитетом. BNP, CRP, cTnI, укупни холестерол и Д-димер могу бити биохемијски параметри у предвиђању ране смртности код пацијената оболелих од плућне тромбоемболије, изазване спонтаним или провоцирајућим (пролазним или дуго-трајним) факторима.

Др Милош Кривокапић

(Подгорица)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

*Исцртавање антимикробних, антиинфламацијских, антиоксидационих и кардиопројективних ефеката екстракта сремуша *Allium ursinum* L*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 16. 7. 2021.

Ментор

Проф. др Марина Томовић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Јована Брадић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Јована Јеремић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Сергеј Бољевич

Први државни московски универзитет И. М. Сеченов у Москви

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Циљ ове студије био је да се испита и упоређи антимикробно и антиоксидационо деловање воденог, метанолног и хлороформског екстракта сремуша. Додатно, циљ студије био је и да се сагледа улога метанолног екстракта у развоју карагенином изазване локалне инфламације. Такође, посебна актуелност базирала се на испитивању утицаја метанолног екстракта сремуша на исхемијско-реперфузиону (И-Р) повреду пацова код здравих и хипертензивних пацова, с посебним освртом на улогу оксидационог стреса. Резултати овог истраживања указују на то да су сва три екстракта испољила слабо антибактеријско и антигљивично деловање, чији је степен зависио од врсте микроорганизама и екстракта, при чему је најизраженији антимикробни ефекат показао хлороформски екстракт. Све испитиване дозе екстракта сремуша успеле су у одређеној мери да ублаже инфламациони процес подстакнут карагенином. Међутим, најбољи ефекти постигнути су након примене дозе од 200 mg/kg. Четворонедељна конзумација метанолног екстракта сремуша значајно је помогла опоравку срчане функције, нарочито контрактилне и релаксационе моћи и ублажила структурне промене изазване исхемијом и код нормотензивних и хипертензивних пацова. Један од потенцијалних механизма заслужних за бенефите екстракта сремуша представља управо редукција оксидационог оштећења.

Др Катарина Витошевић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Утицај формалина и парафинског блока на фрагментацију молекула ДНК у хуманим ткивима изузетих приликом извођења судскомедицинских обдукција

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 22. 7. 2021.

Ментор

Проф. др Данијела Тодоровић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Оливера Милошевић Ђорђевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Ђорђе Алемпијевић

Медицински факултет у Београду

Доц. др Маја Саздановић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација представља истраживање у коме је извршено испитивање квалитета молекула ДНК (чистоћа, принос, интегритет) изоловане из здравих ткива, изузетих током судскомедицинских обдукција и фиксираних у формалину од 6 сати до 2 месеца, као и из здравих ткива укалупљених у парафинске блокове и архивираних до 30 година. Бројне студије показују да је могуће изоловати геномску ДНК и урадити генетичка испитивања на узорцима туморских ткива која су архивирана у виду парафинских блокова. Само у малом броју студија истраживања су урађена на здравим, нетуморским ткивима, добијеним у току обдукције, затим фиксираним у формалину и укалупљеним у парафинске блокове, али се резултати тих истраживања односе на кратак временски период (5–10 година) и на само одређена ткива. Такође, не постоји сагласност научника ни око избора адекватне методе за изоловање ДНК из ткива фиксираних у формалину и укалупљених у парафинске блокове, што у великој мери утиче на квалитет изоловане ДНК. Ово истраживање је показало да је дужина фиксирања здравих ткива и дужина архивирања парафинских блокова здравих ткива изузетих након судскомедицинских обдукција не утичу на хистоморфолошке карактеристике ткива, али утичу на интегритет ДНК изоловане из ових ткива. Студија је такође показала да ДНК изолована екстракцијом помоћу фенола, хлороформа и изоамил алкохола из ткива срца и мозга, која су фиксирана у 10% пуферизованом формалину, има најбољи интегритет, па су ова ткива погодна за молекуларно биолошке анализе и након 30 година архивирања.

Др Александра Бабић

(Београд)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Корелација експресије естрогенских и прогестеронских рецептора, циклина D1 и Bcl-2 са релайсом колоректалних карцинома Dukes B и C стадијума

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 29. 7. 2021.

Ментор

Проф. др Сања Миленковић

Стоматолошки факултет у Панчеву

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Наташа Здравковић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Александар Цветковић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Радмила Јанковић

Медицински факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација је усмерена ка откривању и утемељивању нових прогностичких и предиктивних маркера за појаву раног релапса колоректалног карцинома, који представља један од најлошијих прогностичких параметара везаних за ову болест. Добијени резултати дали су оригиналан допринос у утврђивању нивоа експресије и прогностичких вредности естрогенских и прогестеронских рецептора, циклина D1 и Bcl-2. Они су указали да су повећана експресија циклина D1 и смањена експресија ER β показатељи лоше прогнозе оболелих од колоректалног карцинома, у смислу појаве раног релапса болести, посебно код пацијената са узнатредовалим T стадијумом. Стога би се циклини D1 и ER β могли сматрати значајним, независним прогностичким факторима за пацијенте оболеле од ове болести и потенцијалним терапијским метама. Такође, стандардизација квантификовања нивоа експресије ових маркера, као и њихово одређивање на ткиву колоректалних аденокарцинома пацијената који су кандидати за примену адјувантне хемиотерапије, могли би бити од користи приликом доношења одлуке о врсти и дужини примене адјувантне хемиотерапије, сходно процењеном ризику од појаве релапса.

Др Младен Павловић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Утицај експресије IL-32 на стварање крвних судова у карциному желуца

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 31. 8. 2021.

Ментор

Проф. др Иван Јовановић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Драгче Радовановић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Небојша Арсенијевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Милан Јовановић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација представља оригиналну научну студију у којој је извршено испитивање клиничко-патохистолошких карактеристика болести и експресије цитокина у туморском, перитуморском и здравом ткиву оболелих и утврђена је њихова корелација са стварањем нових крвних судова код болесника са карциномом желуца. Добијени резултати овог истраживања дају веома важан допринос бољем разумевању међусобног утицаја и повезаности интерлеукина-32 са проинфламацијским и проангиогеним факторима. Ово истраживање по први пут показује да смањена локална експресија IL-32 код оболелих од дифузног типа карциномом желуца, са вишим нуклеарним грађусом, слабом диферентованошћу туморског ткива и узнапредовалим TNM стадијумом болести, може представљати знак малигне прогресије тумора и, последично, лоше прогнозе за болеснике. Овај налаз са новог становишта указује на улогу IL-32 у биологији дифузног типа карцинома желуца. Повећана локална експресија IL-32 код оболелих од интестиналног типа карцинома желуца са детектабилном инвазијом лимфних судова може се сматрати знаком малигне прогресије тумора и, сходно томе, лоше прогнозе за оболеле. Ова запажања указују на могућу фацитирајућу улогу IL-32 у биологији интестиналног типа карцинома желуца и његову потенцијалну употребу као терапеутске мете.

Др Драгана Станишић

(Урошевац)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

*Ефекти пробиотика (*Lactobacillus Rhamnosus*) на пародонтопатологију код мишева са хиперхомуцистеинемичком урођеном дисбиозом*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 24. 9. 2021.

Ментор / Коментори:

Доц. др Невена Јеремић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Suresh Tyagi

Медицински факултет у Луивилу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Радмила Обрадовић

Медицински факултет у Нишу

Проф. др Владимир Живковић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Тамара Николић Турнић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација представља оригиналну научну студију која се бави испитивањем ефекта пробиотика *Lactobacillus Rhamnosus* у терапији пародонтопатије код мишева, као и утицајем новотокривених етиолошких фактора, хиперхомуцистеинемичке и дисбиозе на настанак исте. Резултати овог истраживања су омогућили теоријске и експерименталне доказе о дисбиотичком и хиперхомуцистеинемичком механизму, смањењу гингивалног протока крви и њиховом утицају на развој пародонталне болести, као и доказе о успешности терапије пробиотиком *Lactobacillus Rhamnosus*. Испитивани пробиотик показао је антимикуробне и антиинфламацијске ефекте, побољшао је опоравак пародонталног ткива и допринео очувању здравог ткива, затим, побољшао је стање микробиоте код свих експерименталних група, чиме је утицао и на побољшање стања потпорног апарата зуба и показао превентивно дејство у настанку исте. Такође, резултати су показали да дисбиоза и хиперхомуцистеинемичка потпомажу настанку пародонтопатије, док хиперхомуцистеинемичка, као индивидуални поремећај, индукује дисбиозу.

Др Дијана Лаловић

(Подгорица)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Исцртавање ефеката употребе минералне воде са изворима
„Снежник-1/79” на поремећаје различитих органских система
код пацова*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 27. 9. 2021.

Ментор
Доц. др Тамара Николић Турнић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Доц. др Тања Зечевић Луковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Марија Секулић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Ненад Стојиљковић
Медицински факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Коришћење минералних вода у лековите сврхе засновано је, у већини случајева, на теоријским претпоставкама, које узимају у обзир однос њиховог минералног састава и патофизиолошког субстрата у оквиру неке болести, а много мање на релевантним подацима базичних и клиничких истраживања. Већина података који указују на то да одређени типови ових вода могу ублажити прогресију различитих болести, па чак бити повезане и са потпуном ремисијом тегоба, долазе из неакадемских и научно неутемељених извора. Осим тога, механизми путем којих се остварују ова позитивна дејства готово су непознати. Добијени резултати показују да су једини манифестни, протективни ефекти Снежник воде евидентирани у моделу експерименталног дијабетеса, и то како на хипергликемију, тако и на оксидациони стрес (као софистицирани маркер потенцијалног оштећења), као и на функцију миокарда пацова. У осталим моделима болести ефекти ове воде нису били статистички потврђени. У том смислу, сматрамо да би дужа експозиција овој минералној води, након индукције свих патофизиолошких стања, показала значајније ефекте, што може бити предмет даљих истраживања.

Др Милена Маричић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Процена здравствене писмености жена и фактори који је одређују

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 28. 9. 2021.

Ментор
Доц. др Снежана Радовановић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Нела Ђонович
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Весна Миличић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Немања Ранчић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација бави се проценом здравствене писмености жена и њеном повезаношћу са социо-демографским карактеристикама и карактеристикама понашања жена у области репродуктивног здравља. Истраживање је спроведено на популацији жена, као једној од вулнерабилних категорија становништва, коришћењем европског упитника за процену здравствене писмености (*European health literacy questionnaire – HLS-EU-Q-47*), што омогућава поређење резултата овог истраживања са бројним студијама здравствене писмености у свету. Резултати истраживања значајни су са аспекта сагледавања и издвајања предиктора који утичу на здравствену писменост жена у појединим регионима Србије, а могу послужити као основа у креирању превентивних акција које треба предузети, како би се подигао ниво здравствене писмености у овој категорији становништва.

Др Марија Костић-Вучићевић

(Београд)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Утицај елиминационе дијете код интолеранције на храну на здравствено стање и спортску способност професионалних спортиста

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 28. 9. 2021.

Ментор

Проф. др Ненад Дикић

Факултет за физичку културу и менаџмент у спорту у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Иван Срејовић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Владислав Воларевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Брижита Ђорђевић

Фармацеутички факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Добијени резултати истраживања дају оригиналан и важан допринос разумевању ефеката елиминационе дијете код интолеранције на храну. Наиме, тромесечна елиминациона дијета на бази IgG антитела утицала је на значајно смањење серумског нивоа специфичних IgG антитела за све намирнице и код свих спортиста, затим на смањење гастроинтестиналних и алергијских тегоба, а такође је допринела и побољшању спортских способности професионалних спортиста. Гастроинтестинални симптоми су чест узрок лошег учинка спортисте на терену, али се ретко узима у обзир интолеранција на поједине намирнице као потенцијалан узрочник. Због тога би лекари који се баве спортском исхраном требало да сагледају значај интолеранције на храну у спорту и спроводе је као рутинску процедуру приликом евалуације нутритивних навика спортиста, а посебно оних који имају гастроинтестиналне тегобе. На основу добијених резултата могу се планирати поступци лечења и умањења симптома интолеранције на храну код професионалних спортиста, уз истовремено повећање спортског учинка.

Др Горан Стојановић

(Београд)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Процена адекватности и прописивања терапије код старијих особа са кардиоваскуларним болестима

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 28. 9. 2021.

Ментор

Проф. др Оливера Миловановић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Душан Ђурић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Марко Фолић

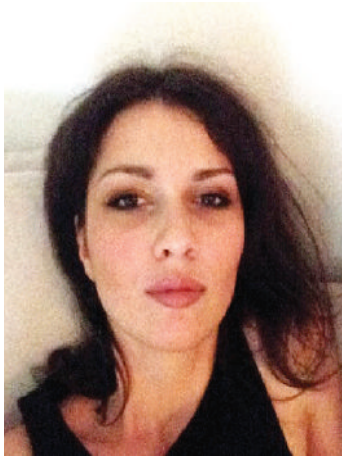
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Љиљана Марковић - Денић

Медицински факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Кардиоваскуларне болести код старије популације повезане су са високом преваленцијом потенцијално неадекватног прописивања лекова (ПИМ), што може значајно утицати на здравствени статус и, следствено томе, на квалитет живота индивидуе. Иако је забележено смањење потрошње појединих кардиоваскуларних лекова након одржане едукације у спроведеном истраживању, преваленција ПИМ-а није се значајно смањила. Предиктори за ПИМ су бројни: полифармација, пол, употреба никотина, когнитивни статус, ухрањеност и коморбидитет за период пре едукативне интервенције, а након тога је приказан и утицај брачног стања и емоционалног статуса. Креирање здравствених препорука за прописивање лекова код старијих особа, које би нагласиле наведене факторе, могло би утицати на смањење преваленције ПИМ-а.

Др Драгана Арсенијевић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Антиинфламацијска активност смеше дипропил полисулфида у експерименталном моделу акутног хепатитиса

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 1. 10. 2021.

Ментор
Проф. др Марија Миловановић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Доц. др Маја Милојевић - Ракић
Факултет за физичку хемију у Београду
Проф. др Драган Манојловић
Хемијски факултет у Београду
Проф. др Владислав Воларевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација представља оригинално научно дело, урађено са циљем да се испита потенцијални антиинфламацијски и хепатопротективни ефекат смеше дипропил полисулфида у моделу акутног хепатитиса мишева, изазваног интравенском применом конканавалина А. Испитиван је ефекат смеше дипропил полисулфида који у својој структури има од 2 до 11 атома сумпора. Подаци ранијих студија указују на то да једињења богатија атомима сумпора имају већи антиинфламацијски и антиоксидативни потенцијал. Резултати ове студије указују на то да би синтетисана смеша могла да буде потенцијални терапеутик са хепатопротективним дејством у акутним инфламацијским болестима јетре и указују на потребу даљег испитивања.

Др Душан Тодоровић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Утицај материјала и дизајна интраокуларног сочива на развој опацификације задње капсуле сочива код болесника након операције катаракте методом факоемулзификације

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 5. 10. 2021.

Ментор

Проф. др Сунчица Срећковић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Татјана Шаренац Вуловић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Ненад Петровић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Мирко Ресан

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација представља оригиналну студију која се бави испитивањем утицаја три различита интраокуларна сочива на настанак опацификације задње капсуле сочива, у периоду од две године након операције катаракте, методом факоемулзификације. У студији је учествовало 93 болесника са развијеном формом сенилне катаракте. Најнижа средња вредност опацификације задње капсуле сочива забележена је код болесника са имплантираним трокомпонентним хидрофобним интраокуларним сочивом; није забележена статистички значајна разлика између монокомпонентних хидрофилних и хидрофобних интраокуларних сочива. Утврђена је нижа инциденца опацификације задње капсуле сочива код болесника са дијаметром капсулорексе мањом од 5 mm. Забележено је постојање негативне корелације између најбоље кориговане видне оштрине и опацификације задње капсуле сочива. Најнижа стопа *glistering*-а измерена је код болесника са хидрофилним интраокуларним сочивом. Операцијом катаракте забележено је снижење интраокуларног притиска, као и увећање астигматизма. Чињеница да је опацификација задње капсуле сочива најчешћи узрок незадовољства болесника, услед неадекватне видне оштрине, даје овом истраживању велики клинички значај. С друге стране, третман опацификације задње капсуле сочива подразумева стварање отвора ка задњој капсули сочива, коришћењем YAG ласера, што може изазвати бројне компликације, потенцијално опасне по видну функцију, из чега произилази да одабир интраокуларног сочива, повезаног са мањом учесталošћу настанка опацификације задње капсуле сочива, показује још већи клинички значај.

Др Владан Ковачевић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Ефикасности раствора јона сребра на њромене оксидо-нијрозоајивних
параметјара у терапији болесника са хроничним обликом
пародонтопатјје*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 6. 10. 2021.

Ментор
Проф. др Зоран Лазић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Владимир Живковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Александра Лукић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Драгана Даковић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација представља оригиналну студију која се бави испитивањем утицаја воденог раствора јона сребра као локалног адјувантног антисептика у оквиру каузалне терапије пародонтопатије.

Др Марина Јовановић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Синергистички ефекти блокаде IL33/ST2 и PDL/PD-1 осовина на имунопресију мишије карцинома дојке

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 8. 10. 2021.

Ментор

Проф. др Иван Јовановић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Небојша Арсенијевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Гордана Радосављевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Милан Јовановић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Иако је добро познато да појединачна блокада било PDL/PD-1, било IL-33/ST2 осовине доприноси ефикаснијем анти-туморском одговору, симултаната блокада ових осовина није још увек изучена. Индуковали смо карцином дојке (4T1) или карцином колона (CT26) BALB/c или BALB/c ST2 нокаут мишевима, а потом су добијали анти PD-1 или анти IL-33 антитело. Симултана блокада IL33/ST2 и PDL/PD1 је одложила појаву палпабилног тумора и успорила раст тумора. Наши резултати такође указују на појачану цитотоксичност NK ћелија према 4T1 туморским ћелијама код ST2 нокаут мишева који су третирани анти-PD-1 анителом. Код ST2 нокаут мишева који су третирани анти-PD-1 анителом такође је била повећана експресија miRNA-150 и miRNA-155, повећање експресије NFκB и STAT3, повећана експресија активационих маркера и смањена експресија имуносупресивних маркера код NK, NKT, T лимфоцита, у слезини и у примарном тумору. Такође, NK ћелије изоловане из BALB/cST2 нокаут мишева који су третирани анти-PD-1 анителом имају већи степен пролиферације и мањи степен апоптозе у примарном тумору. Акумулација имуносупресивних ћелијских популација мијелоидних супресорских ћелија или T регулаторних лимфоцита је код ST2 нокаут мишева који су третирани анти-PD-1 анителом била значајно мања и у слезини и уз примарном тумору. Ови резултати показују да симултаната блокада IL-33/ST2 и PDL/PD-1 осовина много ефикасније успорава прогресију тумора у односу на појединачну блокаду, отварајући нове могућности за терапијски приступ лечењу карцинома.

Др Јасна Петровић

(Ваљево)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Повезаност вредности прокалцитонина и параметара
оксидационог стреса код пацијената са сепсом*

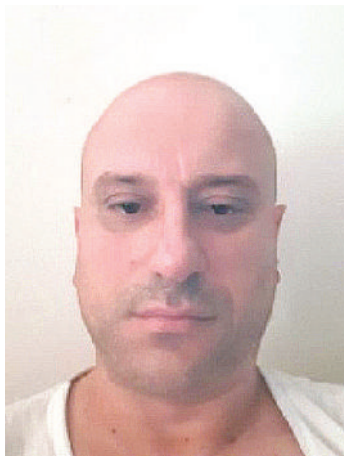
Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 11. 10. 2021.

Ментор / Коментори:
Проф. др Владимир Јаковљевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Јасна Јевђић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Доц. др Татјана Лазаревић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Тамара Николић Турнић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Маја Шурбатовић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Утврђивањем корелације између нивоа прокалцитонина и сниженог капацитета антиоксидационе заштите код пацијената са сепсом, вредности прокалцитонина би могле бити предиктивни фактор нивоа оксидационог стреса. У том случају се отвара терапијски простор за рано, адјувантно укључивање антиоксиданаса у терапији сепсе, одмах по добијању вредности прокалцитонина. На тај начин би се организму пацијента помогло да се у току интензивних патофизиолошких дешавања током сепсе смањи ниво оксидативног стреса и помогне излечење.

Др Ервин Тасо

(Београд)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Утицај материјала за денталне испуне айроксималних йрепарација на йараметре оксидативног стреса у йнйивалној сулкусној йечности

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 20. 10. 2021.

Ментор

НС Татјана Кањевац

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Марија Миловановић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Иванка Зелен

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Данило Војводић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Истраживања спроведена у оквиру ове докторске дисертације представљају комбинацију клиничке и експерименталне студије и односила су се на проучавање биокомпатибилности примењених денталних материјала у терапији каријеса, испитивањем статуса оксидативног стреса гингивалне цревикуларне течности (GCF). Истраживање је урађено са циљем да се прати и испита утицај степена денталног каријеса, позиције зуба, типа и количине примењеног ресторативног материјала (DRMs) на оксидативни стрес (OS) профил у GCF. Испитивано је шест врста материјала – три за привремену ресторацију (цинк поликарбоксилатни цемент ZPoC, цинк фосфатни цемент ZPhC, глас јономер цемент GIC) и три за дефинитивну рестаурацију (амалгам Amg, Tetric EvoCeram TEC, Beautifil BF). Ови материјали су примењивани у санирању денталног каријеса различитог степена.

Др Наталија Арсенијевић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

*Ефекти и примене екстракта биљке *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim. на бихевиоралне манифестације неуротоксичности изазване наночестицама калцијум фосфата код пацова*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 29. 10. 2021.

Ментор

Проф. др Гвозден Росић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Драгица Селаковић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Милица Поповић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Гаврило Брајовић

Стоматолошки факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Промене у понашању пацова третираних нано-калцијум фосфатима, самостално или заједно са третманом екстрактом биљке *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim., значајно су повезане са променама маркера оксидативног стреса и апоптозе, као и експресије GABA A рецептора и BDNF у мозганом ткиву пацова. Резултати ове студије указују на значај антиоксидантне суплементације у третману бихевиоралних манифестација неуротоксичности изазване наночестицама калцијум фосфата.

Др Маргарета Лекић

(Београд)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Процена утицаја стања пародонцијума на квалитет живота професионалних припадника Војске Србије

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 28. 12. 2021.

Ментор

Проф. др Милена Илић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Нела Ђонович

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Биљана Миличић

Стоматолошки факултет у Београду

Проф. др Драгана Даковић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Просечна вредност плак индекса испитаника износила је $0,9 \pm 0,5$. Просечна вредност гингивалног индекса професионалних припадника Војске Србије износила је $0,7 \pm 0,5$. Просечна вредност CPITN индекса износила је $1,4 \pm 0,7$. Највећа дубина пародонталних џепова забележена је код испитаника старијих од 45 година, припадника мушког пола, испитаника који немају добре навике у одржавању оралне хигијене, односно оних који перу зубе једном дневно, или ређе, код испитаника који најчешће посећују стоматолога због бола зуба, носилаца мобилних протетских надокнада и испитаника који самопроцењују стање зуба и гингиве као лоше и веома лоше. Укупна вредност ONIP скора износи $6,7 \pm 8,6$.

Др Емилија Стојановић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Процена утицаја суплементације витамином D на коштани метаболизам и опоравак мишића кошаркашица

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 30. 12. 2021.

Ментор
Проф. др Владимир Јаковљевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Доц. др Иван Срејовић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Илија Јефтић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Драган Радовановић
Факултет спорта и физичке културе у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Упркос могућим клиничким последицама ниског нивоа витамина D, није било доступних података о утицају суплементације на биохемијске маркере коштаног промета и мишићног опоравка у кошарци. С тим у вези, ово истраживање је имало за циљ процену утицаја суплементације витамином D на коштани метаболизам и мишићни опоравак кошаркашица са витамин D инсуфицијенцијом. Повећање нивоа 25 хидроксивитамина D [25(OH)D] у витамин D групи било је праћено малим смањењем карбокси-терминалног телопептида колагена типа I (СТх). Супротно томе, у плацебо групи забележено је мало повећање СТх. Поред утицаја на коштани метаболизам, суплементација витамином D довела је до смањења лактат дехидрогеназе (LDH) и креатин киназе (СК). С друге стране, пад нивоа 25(OH)D у плацебо групи био је праћен повећањем СК. Установљене алтерације коштаног промета, нивоа витамина D у серуму, СК и LDH, услед примене суплементације витамином D, могу имати практичне и клиничке импликације које се огледају у побољшању опоравка мишића и смањењу ризика настанка скелетно-мишићних повреда кошаркашица са недостатком витамина D.

Др Никола Продановић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

*Анализа хода њацијенајта након артроласике колена
уз њомоћ ѡродимензионалној сисѡема OptiTrack*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 26. 1. 2022.

Ментор

Проф. др Бранко Ристић

Факултета медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Александар Матић

Факултета медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Мирослав Миланков

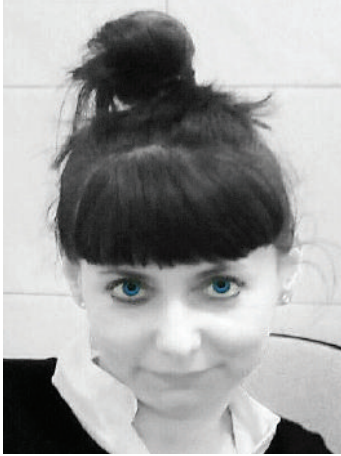
Медицински факултет у Новом Сагу

Проф. др Горан Девеѡић

Факултета инжењерских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Суштински допринос ове дисертације односи се на детаљну анализу дегенеративних промена на зглобу колена, као и након уграђених ендопротеза различитог дизајна, кроз теоретски и експериментални приступ и идентификацију утицајних параметара кретања добијених анализом сигнала, забележених коришћењем система *OptiTrack*, као и на тумачење и упоређивање резултата са водећим светским стручњацима у овој интердисциплинарној области. Проучавање анализе хода је од изузетне важности за добијање објективних информација о функцији зглоба колена, које могу унапредити досадашњу дијагностику и извршити процену опоравка након урађене операције.

Др Ирена Лазић

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Процена утицаја социодемографских фактора, здравствених фактора и физичке активности на развој деформитета кичмене стубе код деце

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 11. 2. 2022.

Ментор
Проф. др Сања Синђић Антуновић
Медицински факултет у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Доц. др Иван Срејовић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Синиша Дучић
Медицински факултет у Београду
Доц. др Мирко Грајић
Медицински факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Циљ ове дисертације био је да се испита укупан значај социодемографских фактора, здравствених фактора и физичке активности, као и њихова међусобна условљеност за настанак деформитета кичменог стуба код деце у развојном периоду. Истраживање је спроведено по типу опсервационе, клиничке студије, у периоду од 2016. до 2018. године. Учесници студије била су деца са деформитетима кичме, која су први пут прегледана од стране физијатра и дечјег хирурга. Узорак је обухватио 100 деце са деформитетима кичме, узраста 7–16 година. Контролну групу чинило је 100 деце без деформитета кичме. Сколиоза је најчешћи деформитет кичменог стуба, заступљен у испитиваној серији у око 67% ($p=0,0006$) деце. Испитаници обе групе нису се битно разликовали према полу. Деца у групи са деформитетима кичменог стуба била су статистички значајно старијег узраста ($11,5\pm 3,1$ vs. $10,4\pm 3,1$ год, $p=0,016$), повећане телесне тежине ($43,9\pm 16,0$ vs. $39,3\pm 16,6$ кг, $p=0,046$) и висине ($151,7\pm 17,2$ vs. $145,8\pm 18,2$ цм, $p=0,019$) и ређе су се бавила слободним физичким активностима ($81,0\%$ vs. $92,0\%$, $p=0,001$). Деца из групе са деформитетима кичме су значајно мање укључена у физичке активности у односу на контролну групу испитаника без деформитета, али нема значајне разлике у учесталости и трајању времена проведеног у физичким активностима током недеље, као ни у погледу врсте и заступљености различитих спортова. За децу је важно да се баве физичким активностима, рекреативно, а према нашем истраживању, најмање 3 пута, а укупно 3 сата недељно.

Др Марина Лукетина Шуњка

(Обреновац)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Студија утицая алтернативне медицине међу становништвом Србије

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 3. 3. 2022.

Ментор / Коментори:

Проф. др Михајло Јаковљевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Доц. др Немања Ранчић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Наташа Ђорђевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Сања Коцић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Викторија Драгојевић Симић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Овај рад представља оригиналну научну студију која се бави сагледавањем, како обима коришћења алтернативних метода лечења, тако и сагледавањем главних карактеристика корисника у смислу њихових демографских, социоекономских карактеристика и здравственог стања, као и упоредном анализом коришћења услуга здравствене заштите и метода алтернативне медицине, а све наведено представља пут ка даљем развоју, препознавању и увршћивању метода алтернативне медицине од стране Министарства здравља Републике Србије у званичне методе лечења, које би онда захтевале и одређену званичну едукацију на факултетима и школама које се баве здравственом струком. Докази о обиму коришћења метода алтернативне медицине у Републици Србији веома су скромни, иако светска истраживања показују убрзани тренд пораста коришћења истих. Стварањем и јачањем везе између КАМ и конвенционалне медицине још у фази превентиве умногоме се може одразити на спречавање развоја хроничних болести, као и на спречавање додатних трошкова приликом третирања истих.

Др Раде Вуковић

(Београд)

Научни назив

ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација

Значај антиоксидантне суплементације N-ацетилцистеином у управљању манифестација неурооксидативности изазване цисплатином код пацијената

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет медицинских наука, 31. 3. 2022.

Ментор

Доц. др Драгица Селаковић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Гвозден Росић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Владимир Јаковљевић

Факултет медицинских наука у Крагујевцу

Проф. др Тихомир Илић

Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Резултати овог истраживања омогућили су дефинисање бихевиоралних ефеката администрације цисплатине, као и утицај овог третмана удруженог са третманом N-ацетилцистеином код пацијената. Такође, утврђене су промене нивоа оксидативног стреса и апоптозе у хипокампусу и префронталном кортексу током примене цисплатине, са или без симултане примене N-ацетилцистеина. Показано је да су промене у понашању пацијената третираних цисплатином самостално или заједно са третманом N-ацетилцистеином значајно повезане са променама маркера оксидативног стреса и апоптозе. Резултати ове студије указују на значај антиоксидантне суплементације у третману бихевиоралних манифестација неуротоксичности изазване цисплатином.

Др Бранислава Ранковић

(Љубљана)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Значај епително-мезенхималне транзиције у колоректалној карциногенези

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 1. 4. 2022.

Ментор
Проф. др Нина Зидар
Медицински факултет у Љубљани

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Мирко Росић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Доц. др Александар Цветковић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Миљан Крстић
Медицински факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Колоректални аденокарцином (CRC) представља више од 90% свих колоректалних малигних неоплазми. Са више од милион нових дијагностикованих случајева годишње, CRC је водећи узрочник смрти повезаних са малигним неоплазмама. Као могући механизам у развоју и напредовању CRC-а појавила се епително-мезенхимална транзиција (EMT), али су информације о EMT-у, нарочито у раним фазама развоја CRC-а, оскудне. Претходне студије показале су да су неке микро RNK (нпр. miR-141, miR-200a / b / c и miR-429) добри маркери EMT-а. Стога смо анализом истих, између различитих група испитиваних узорака, дошли до следећих резултата: сви miRNK су били снижени, а њихови циљни гени су показали супротну експресију у CRC у поређењу са аденомом. Примећена је снижена регулација породице miR-200 на инвазивном фронту у поређењу са централним делом тумора, као и корелација експресије miR200b, CDKN1B, ONECUT2 и ZEB2 са нодалним метастазама. Изражавање породице miR-200 и SOX2 у корелацији је, такође, са резултатом имунохистохемијског бојења на Е-кадхерин. Поред тога, примећена је и снижена регулација породице miR-200 и PTPN13, као и повећана регулација CDKN1B у раном карциному, у поређењу са аденомима и аденомима са псеудоинвазијом. Ови резултати сугеришу да породица miR-200 и њихови циљни гени доприносе прогресији аденома у CRC, инвазивним својствима и развоју метастаза и, као такви, од научног су и практичног значаја у дијагностиковању CRC-а, посебно у раној фази, као и диференцијацији тежих примера, као што су аденоми са псеудоинвазијом.

Др Драгана Гојков

(Београд)

Научни назив
ДОКТОР МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Докторска дисертација
Утицај термина инактивације иајџоена применом рибодфлавина и ултравиолетног зрачења на инхибицију конституената плазме у замрзнутој свежој плазми

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Факултет медицинских наука, 21. 4. 2022.

Ментор
Проф. др Душан Вучетић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Небојша Арсенијевић
Факултет медицинских наука у Крагујевцу
Проф. др Данило Војводић
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду
Проф. др Бела Балинт
Медицински факултет Војномедицинске академије у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Сваки патогени агенс, који се може наћи у циркулацији током своје асимптоматске фазе, представља ризик за трансмисију преко крви и крвних продуката. Према Закону у Републици Србији, свака јединица дониране крви испитује се на присуство вируса хепатитиса В, С, HIV-а и луеса, тј. *Treponema-e pallidum*. Инактивација иајџоена и редукција иајџоена (PI/PR) су термини који се равноправно користе у стручној литератури и представљају проактиван приступ у обезбеђивању што сигурније крви и крвних продуката. Технологије инактивације патогена нуде третман против широког спектра потенцијалних патогена (бактерија, вируса и паразита) у крви и крвним производима. Ове технологије циљају и оштећују нуклеинске киселине (DNK и RNK) у патогенима, чиме се спречава њихова репликација. Различите PI/PR методе, такође, имају различит утицај на количину / функцију протеина у плазми. RB/UV метода има учинак на факторе коагулације, у смислу благог пада њихове активности, док је опоравак инхибитора коагулације знатно бољи. Такође, количина антитела након RB/UV третмана је нешто мања, али у границама референтних вредности. Увођењем и усавршавањем сопственог протокола за инактивацију јединица ЗСП постигла би се рационална инактивација ЗСП и остварила би се значајна економска уштеда, јер би се инактивисале само неопходне количине плазме.

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2022

Техничко-технолошке науке

Др Иван Грујић

Др Сандра Гајевић

Др Небојша Јуришевић

Др Надица Стојановић

Др Ранка Гојковић

Др Соња Костић

Др Вукашин Славковић

Др Глигорије Мирков

Др Радослав Сурла

Др Небојша Станковић

Др Бранка Арсовић

Др Весна Ђуровић

Др Иван Грујић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација

Идентификација процеса сагоревања гасовитих горива у отвореном мотору

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет инжењерских наука, 22. 9. 2021.

Ментор

Проф. др Александар Давинић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Радивоје Пешић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Јованка Лукић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Данијела Милорадовић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Драган Тарановић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Јован Дорић

Факултет техничких наука у Новом Саду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У оквиру ове докторске дисертације на постојећој инсталацији за испитивање мотора СУС у Лабораторији за моторе СУС пројектована је и дограђена специфична инсталација за напајање мотора СУС гасовитим горивима, која омогућава идентификацију параметара сагоревања гасовитих горива. Извршена су истраживања са перспективним гасовитим горивима (компримовани природни гас и водоник) и добијени оригинални резултати, са оригиналним објашњењима и закључцима у вези са сагоревањем гасовитих горива у мотору са преткомором. Извршена је идентификација процеса сагоревања зависно од састава смеше у преткомори и главном простору. Успешно су утврђени оптимални регулациони параметри мотора. Извршена је идентификација и других параметара процеса сагоревања, односно узрочно-последичних веза процеса сагоревања, индикаторских и емисионих показатеља.

Др Сандра Гајевић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација

*Разој и оптимизација алуминијумских нанокомпозиција
за израду триболошких елемената*

Факултет на коме је одбрађена, датум одбране:

Факултет инжењерских наука, 22. 9. 2021.

Ментор

Проф. др Блажа Стојановић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Александар Венцл

Машински факултет у Београду

Проф. др Ненад Милорадовић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Родољуб Вујанац

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Иван Милетић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Милош Матејић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

За потребе овог рада су развијени и у раду су анализирани нови нанокомпозити са А356 основом, ојачани наночестицама силицијум карбида и алуминијум оксида различитих величина и садржаја. У раду су спроведена триболошка испитивања применом дизајна експеримента за прву серију материјала који до тренутка производње нису били предмет ранијих истраживања. Нанокомпозити су произведени са малим масеним садржајем ојачавајућих наночестица применом модификованог компокастинг процеса. Остварени експериментални резултати првом серијом материјала указали су на правац и ток развоја нанокомпозита са новим садржајем ојачавача. Друга фаза истраживања нанокомпозита усмерена је на триболошка испитивања јер се првом серијом материјала доказало да није остварено значајно побољшање у механичким и триболошким карактеристикама нанокомпозита. Извршена је анализа похађаних површина нанокомпозита, што је од великог значаја за практичну примену ових материјала. Применом оптимизационих метода извршена је вишекритеријумска оптимизација и одређена оптимална комбинација фактора којом се постижу најбоље карактеристике нанокомпозита. На основу експерименталних истраживања остварених у овој дисертацији може се закључити да су остварена побољшања у механичким и триболошким карактеристикама нанокомпозита у поређењу са основном легуром. Добијене карактеристике развијених нанокомпозита омогућавају њихово коришћење при моделирању и напонску анализу различитих машинских елемената у CAD софтверу. Извршена је нумеричка анализа зупчастих парова и установљено је да се максималне вредности еквивалентног напона јављају у подножју зубаца спрегнутих зупчаника. Применом нанокомпозита за израду зупчастог пара може се постићи већи пренос снаге у односу на зупчати пар израђен од основне легуре, затим смањује се појава иницијалних прслина, маса преносника и ниво буке и вибрације у зупчастим преносницима мањих снага, а повећава се њихова отпорност на хабање.

Др Небојша Јуришевић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација

Систем за праћење и предвиђање потрошње енергије и воде у јавним зградама

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет инжењерских наука, 24. 10. 2021.

Ментор

Проф. др Душан Гордић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Др Новак Николић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Др Владимир Вукашиновић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Др Мирослав Кљајић

Факултет техничких наука у Новом Саду

Др Дубравка Живковић

Институт за информационе технологије, Крагујевац

Др Арсо Вукићевић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Потрошња финалне енергије у свету бележи сталан раст. Континуирано унапређење квалитета живота у развijenим земаља условило је постепено измештање тежишта потрошње енергије из области индустрије у област зграда. Чињенице да се број становника на планети увећава и да животни стандард у земљама у развоју расте указују да ће потрошња енергије у зградама постајати све присутнија тема. Циљ ове докторске дисертације је развијање методологије за праћење и предвиђање потрошње енергије и воде у јавним зградама, при чему су очекивани резултати методологије релативно интуитивни и универзални предиктивни модели. Подаци потребни за израду предиктивних модела прибављани су у сарадњи са комуналним и јавно комуналним предузећима града Крагујевца, анкетирањем запослених и мерењима спроведеним у јавним зградама. Предиктивни модели су развијани на подскупу података за обуку, а тестирани на подскупу података за тест модела. За потребе израде предиктивних модела примењене су и анализиране линеарне (проста линеарна регресија и вишеструка линеарна регресија) и нелинеарне методе (стабло одлучивања и вештачке неуронске мреже). Свака метода захтева посебан приступ одабира параметара који утичу на исход предвиђања. Методе су примењене на студији случаја јавних предшколских установа. Прецизност примењених метода посматрана је за различите вредности потрошње воде, електричне и топлотне енергије. У том смислу модели су испољавали различите предиктивне способности на целокупном скупу података и подскуповима података, који представљају различите распоне потрошњи. Иако нелинеарне методе показују већу предиктивну прецизност, на критеријуме за одабир најпогодније методе, поред свеукупне прецизности, утичу фактори као што су: број параметара потребних за формирање модела, прецизност модела у различитим распонима потрошњи и ниво стручности оног који методе примењује.

Др Надица Стојановић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација

*Идентификација термичких најрезања диск кочнице
за различите радне параметре кочења*

Факултет на коме је одбрађена, датум одбране:

Факултет инжењерских наука, 24. 12. 2021.

Ментор

Проф. др Јасна Глишовић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Јованка Лукић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Данијела Милорадовић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Драган Тарановић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Јован Дорић

Факултет техничких наука у Новом Саду

Проф. др Борис Стојић

Факултет техничких наука у Новом Саду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У оквиру ове докторске дисертације реализован је пробни сто за испитивање термичких напрезања диск кочница – BRAKE DYNO 2020, у Лабораторији за возила на Факултету инжењерских наука Универзитета у Крагујевцу. Резултати ове докторске дисертације, могу послужити фирмама које се баве производњом кочних дискова и кочних плочица за предвиђање њиховог понашања у експлоатацији. Приказана су оригинална објашњења и закључци који су произашли на основу експерименталних истраживања термичких напрезања диск кочница, а даљом обрадом добијених резултата успостављена је веза између радних параметара кочења и термичких напрезања диск кочница. Такође, добијени експериментални резултати могу се користити за креирање виртуелних модела за испитивање диск кочнице. Виртуелни модел развијен за потребе ове докторске дисертације може се користити за развој / побољшање кочног диска и кочних плочица у циљу смањења трошкова развоја.

Др Ранка Гојковић

(Источно Ново Сарајево)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација

Унапређење ефективности процеса производње у прерађивачкој индустрији засновано на методама вишекритеријумске анализе и метахеуристике

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет инжењерских наука, 28. 1. 2022.

Ментор

Проф. др Данијела Тадић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Александар Алексић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Мирјана Мисита

Машински факултет у Београду

Проф. др Иван Мачужић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Методологија предложена у докторској дисертацији даје низ значајних резултата који представљају нова сазнања из области унапређења процеса производње и операционих истраживања. Идентификоване су грешке које узрокују настанак *Lean* губитака у процесу производње прерађивачке индустрије. Развијени су нови фази модели за рангирање грешака. Главна предност у теоријском смислу је примена предложених модела који комбинује FMEA, IF-ANP и IF-VIKOR, односно FMEA и IF-TOPSIS за процену и рангирање грешака. Редослед иницијатива за управљање, које треба предузети како би се анализирале утврђене грешке и тиме превентивно деловало у циљу спречавања настанка губитака, може се заснивати на добијеном рангу грешака. Проблем избора метода / техника квалитета за анализу узрока који доводе до настајања грешака је постављен као задатак комбинаторне оптимизације (проблем ранца) са линеарном функцијом циља и скупом ограничења описаних линеарним неједначинама. Главне предности представљеног модела за избор метода / техника квалитета, који комбинује FMEA, IFN и проблем ранца су: (I) што доносиоци одлука могу да изразе своје процене користећи речи на природном језику које се могу описати са TIFN, (II) избор скупа метода / техника квалитета чија примена може повећати ефективност и поузданост производног процеса, уз најмању потрошњу финансијских средстава, мање је оптерећена субјективним ставовима доносиоца одлука. Овакав начин дефинисања стратегије унапређења може се означити као један од најважнијих доприноса докторске дисертације. Предложени модели су флексибилни и могу се применити у свим МСП.

Др Соња Костић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација

Развој и оптимизација лабораторијске кидалице намењене испитивањима материјала са аспектима минимизације трошкова мерења и цене коштања

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет инжењерских наука, 28. 1. 2022.

Ментор

Проф. др Бранко Тадић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Петар Тодоровић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Драган Адамовић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Ђорђе Вукелић

Факултет техничких наука у Новом Саду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Докторска дисертација представља значајно истраживање у научној области испитивања различитих материјала затезањем на собним, повишеним и високим температурама на малој, лабораторијској кидалици. Развојем и пројектовањем уређаја за испитивање материјала затезањем, који је високе тачности и ниске цене коштања, добијен је уређај који се може примењивати у индустрији, као и у едукативне и истраживачке сврхе. Имплементацијом посебно развијеног софтвера омогућена је аутоматска обрада података добијених испитивањем, као и визуелизација резултата кроз дијаграме. Развијена су два аналитичка модела. У првом аналитичком моделу, епрувета малог попречног пресека је посматрана као еластични систем, па је на тај начин могуће извршити корекцију измереног издужења и минимизирати грешке мерења издужења. У другом предложеном моделу развијени су аналитички изрази везани за неизвесност модула еластичности и одређене аналитичке границе неизвесности модула еластичности, које се могу сматрати граничним вредностима очекиваних расипања експериментално одређених вредности модула еластичности. Свако одступање резултата ван аналитичких кривих представља неочекивано расипање вредности. Верификација резултата експерименталних испитивања вршена је поређењем са резултатима добијеним на конвенционалној кидалици са екстензиометром. Средње вредности неизвесности модула еластичности су на конвенционалном уређају за испитивање затезањем са екстензиометром износиле 1.97%, а на малом лабораторијском уређају 1.56%. На основу резултата који се добијају применом развијених аналитичких модела могуће је смањити грешке мерења, као и проценити које од величина процеса имају највећи допринос у неизвесности мерења током испитивања.

Др Вукашин Славковић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација

Развој и примена материјалног модела полимерних материјала са својством памћења облика

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет инжењерских наука, 23. 3. 2022.

Ментор

Проф. др Ненад Грујовић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Мирослав Живковић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Ненад Филиповић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Драган Ракић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Доц. др Владимир Миловановић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Никола Корунковић

Машински факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Полимерни материјали са својством памћења облика (енг. Shape Memory Polymers – SMP) представљају брзо растућу групу, чак и међу напредним материјалима. Ова група материјала одликује се способношћу обнове облика након деформације, применом адекватног спољашњег стимуланса. Ефекат памћења облика прати сложено термо-механичко понашање које се манифестује двојако: израженом осетљивошћу материјала на температуру испитивања / експлоатације и осетљивост на брзину деформације / испитивања. Такође, материјали са наведеним својством могу бити изложени изузетно великим деформацијама ($> 300\%$), па се услед тога морају користити формулације за решавање великих деформација. Предочени захтеви су решени у неколико корака: (1) предложен је модификовани материјални модел сачињен од више микромеханизма, где сваки понаосод даје одговарајући допринос укупном напонском стању, (2) за симулације термо-механичког понашања полимера са памћењем облика коришћено је спрегнуто моделирање, повезивањем програма за структурну анализу и пренос топлоте, чиме се поред ефекта памћења облика моделира и пораст температуре у материјалу услед пластичне дисипације. Код проблема великих деформација коришћена је логаритамска деформација, (3) мултипликативна декомпозиција укупног градијента деформације извршена је за сваки од микромеханизма посебно на еластични и пластични део, (4) одлике материјала потврђене су експерименталним испитивањима на узорцима од ПЛА и фотополимера. Израда узорака и експерименти спроведени су на опреми Факултета инжењерских наука. Део резултата који није било могуће добити услед ограничења опреме преузет је из доступне литературе.

Др Глигорије Мирков

(Београд)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО

Докторска дисертација

*Модел уйрављања дигиталним флексибилним ћелијама
применом технологије радио фреквенције идентификације*

Факултет на коме је одбрађена, датум одбране:

Факултет инжењерских наука, 1. 4. 2022.

Ментор

Проф. др Миладин Стефановић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Богдан Недић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Александар Ђорђевић

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу

Проф. др Елеонора Десница

Технички факултет „Михало Пуйин” у Зрењанину

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У овом моменту се могу идентификовати значајна питања везана за могућу примену РФИД технологије у оквиру флексибилних система и то: развој оквира базираног на РФИД за интеграцију аутоматизованих производних система и менаџмент информационих система у фабрикама, при чему РФИД технологија омогућава следљивост у реалном времену, видљивост и интероперабилност, у циљу унапређења перформанси система. Примена РФИД уређаја омогућује нове могућности моделовању FMC (Flexible Manufacturing Cell – флексибилна производна ћелија), која отвара нове правце при пројектовању, да би се постигла првенствено већа флексибилност. Децентрализовано управљање у FMC-у засновано је на систему рачунарске интелигенције – користи информације које носе РФИД тагови. Ове информације са РФИД тагова, применом адекватних софтверских решења, дају могућност управљања, која су по свом карактеру интелигентна, прилагодљива и активна у проналажењу поступка производње. Подаци за производњу појединачних обрадака (нпр. специфичне операције, технолошки поступци, квалитет, време, приоритет) могу се уписати путем РФИД технологије на адекватан носач информација (tag), који је повезан са компонентом, што децентрализује процес управљања, а сам процес чини флексибилнијим. Правилно распоређени РФИД читачи на плочи у близини производне линије имају улогу праћења, контроле и детекције објеката. Ограничена флексибилност и недовољна брзина одзива на брзе промене производног програма код класичне FMC архитектуре може бити потенцијално надокнадива применом РФИД технологије. Флексибилни систем у новонасталој ситуацији добија нову улогу, а задаци који се реализују су сложенији, претходно непознати управљању.

Др Радослав Сурла

(Београд)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И РАЧУНАРСТВО

Докторска дисертација

*Утицај одгревања на структурне трансформације
и магнетна својства легуре Fe72Cu1V4Si15B8*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет техничких наука, 25. 6. 2021.

Ментор

Проф. др Небојша Митровић

Факултет техничких наука у Чачку

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Др Милица Васић, научни сарадник

Факултет за физичку хемију у Београду

Др Валентин Ивановски, научни сарадник

Институт за нуклеарне науке „Винча” у Београду

Проф. др Небојша Митровић

Факултет техничких наука у Чачку

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Истраживања ове докторске дисертације садрже детаљне анализе структурних промена легуре Fe72Cu1V4Si15B8, у облику траке, применом низа експерименталних метода. Утврђено је да након одгревања на температури од 773 K легура има нанокристалну структуру са најоптималнијим магнетним својствима. Месбауеровом спектроскопијом и дифракцијом X-зрачења идентификовано је више кристалних фаза, при чему њихова заступљеност (настајање, трансформације или нестајање) зависи од температуре одгревања. Истраживањем магнетних својстава легуре установљено је неуобичајено понашање у магнетном пољу. Наиме, код испитиваних узорака трака уочени су инверзна крива магнетног хистерезиса (хистерезис са негативном реманентном магнетизацијом) и померање криве магнетног хистерезиса. Посебност оба ефекта је у томе што су запажени на собној температури, при чему узорци нису излагани магнетном пољу великог интензитета. Анализом корелације магнетних својстава и структурних трансформација индукованих одгревањем разјашњене су околности настајања уочених ефеката. При истраживању магнетоимпедансног МИ-ефекта уочен је пораст МИ-односа при високим фреквенцијама, што је од суштинског значаја за примену ове легуре као минијатурног сензора магнетног поља. Савремена светска истраживања посвећена су изради врло прецизних МИ-сензора који детектују мале промене интензитета магнетног поља, на чему су зановане специфичне примене, нпр. у медицинској дијагностици, за израду специјалних мерних инструмената.

Др Небојша Станковић

(Ѓилане)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

Докторска дисертација

*Фактори учења и предвиђање успешности у програмирању
применом вештачких неуронских мрежа*

Факултет на коме је одбрађена, датум одбране:

Факултет техничких наука, 27. 12. 2021.

Ментор

Проф. др Марија Благојевић

Факултет техничких наука у Чачку

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Дијана Каруовић

Технички факултет „Михајло Пуйин” у Зрењанину

Проф. др Вања Луковић

Факултет техничких наука у Чачку

Проф. др Милош Папић

Факултет техничких наука Чачку

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Докторска дисертација представља резултат научноистраживачког рада аутора у области информационих технологија, и то у домену вештачких неуронских мрежа. Вештачке неуронске мреже примењене су у бројним областима људског стваралаштва, са циљем унапређења функционисања различитих система и давања могућности предикције о будућим појавама. У докторској дисертацији дефинисан је и оптимизован модел за предвиђање успешности у програмирању са задовољавајућом тачношћу. Посебан допринос дисертације у овој области је достизање тачности која је већа од тачности модела приказаних у сродним истраживањима. Оригиналност модела уз оптималан избор улазних параметара који представљају улазне параметре у неуронској мрежи представља допринос докторске дисертације. Развијена је процедура за прикупљање података о факторима учења програмирања, који су размотрени као улазни параметри у вештачкој неуронској мрежи. Развијене процедуре за прикупљање података су оригиналне и представљају инструменте који могу да се користе за потребе мерења постигнућа, а у циљу предикције успешности у програмирању. Посебан допринос огледа се у томе да резултате неуронских мрежа могу да користе и особе које немају напредне ИТ вештине у домену вештачких неуронских мрежа и које могу уз помоћ веб-апликације да добију резултате о предвиђајућем нивоу успешности за студента за кога унесу одговарајуће улазне параметре.

Др Бранка Арсовић

(Ужице)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

Докторска дисертација

Развој адаптивних система за електронско учење засновано на науци о подацима

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет техничких наука, 30. 12. 2021.

Ментор

Проф. др Ненад Стефановић

Факултет техничких наука у Чачку

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Божидар Раденковић

Факултет организационих наука у Београду

Проф. др Данијела Милошевић

Факултет техничких наука у Чачку

Доц. др Верица Милутиновић

Факултет педагошких наука у Јајдини

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација садржином и научним резултатима представља вредан допринос теорији и пракси информационих технологија, е-учења, адаптивних LMS и педагошко-дидактичким научним дисциплинама. Конципиран је и развијен посебан модел адаптивног е-учења за садржаје наставног програма информатике, који су потом емпиријски верификовани, а у циљу испитивања доприноса унапређивању учења. Развијено је адаптивно образовно окружење, које делује подстицајно на учење. Резултати добијени истраживањем додатно су осветлили питање планирања, развоја и реализације наставног процеса у систему е-учења, посебно у форми персонализованог учења. Научни доприноси се огледају у прикупљању, систематизацији и анализи постојећих решења, знања и научних резултата у области е-учења, педагошких приступа, као и у области примене метода, техника и алата науке о подацима у образовању. Допринос је направљен и у дефинисању и формалној спецификацији скупа образовних и ИСТ метода за реализацију адаптивног система за е-учење, као и у самом развоју таквог модела. Научни допринос је и имплементација модела за адаптивно е-учење, кроз интеграцију више подсистема, као и изградња експертских подсистема за персонализацију наставе (који укључују наставне садржаје, методе и стилове учења, претходна знања, ангажоване ресурсе, откривање утицајних фактора и то на нивоу сваког ученика). Развој и примена статистичких модела за анализу података, као и дизајн и имплементација специјализованих Data Mining модела и апликација за интелигентну анализу података из развијеног система за е-учење, естраховање знања и предвиђање, такође, битни су научни доприноси ове дисертације.

Др Весна Ђуровић

(Ивањица)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – БИОТЕХНИЧКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Антибактеријска и фитохемијска својства пшеничних клијанаца и њихов утицај на квалитет кекса

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Агрономски факултет, 10. 9. 2021.

Ментор

Проф. др Лека Мандић

Агрономски факултет у Чачку

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Др Марија Пешаковић

Институт за воћарство Чачак

Проф. др Десимир Кнежевић

Пољопривредни факултет у Лешку

Др Славица Весковић Морачанин

Институт за хигијену и технологију меса у Београду

Др Јелена Младеновић

Агрономски факултет у Чачку

Др Мирјана Радовановић

Агрономски факултет у Чачку

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Резултати докторске дисертације показују да је пшеница добар извор хемијских и фитохемијских једињења и користи се за добијање пшеничних клијанаца и младе биљке, који могу представљати извор различитих фитохемијских једињења, макро и микро елемената и испољавати запажену антиоксидативну и антибактеријску активност. На вредност ових биохемијских параметара значајан утицај имају сорта пшенице, услови наклијавања и начини екстракције. Пшенични клијанци и младе биљке могу се користити као супституенти брашна у одређеним прехранбеним производима и утицати на побољшање њихових нутритивних и фитохемијских својстава. Резултати докторске дисертације применљиви су и корисни, како у теорији, тако и у пракси, те стога имају велики значај за научну и стручну јавност. Са теоријског аспекта, ово истраживање на јасан начин приказује антимикуробни и антиоксидативни потенцијал пшеничних клијанаца и изданака и њихов утицај, као супституената, на нутритивна и функционална својства и микробиолошку стабилност кекса. Практични значај се огледа у томе што је доказано да се супституцијом брашна, са пшеничним клијанцима и младом пшеничном травом, побољшава хемијски састав и фитохемијска својстава кекса, и да је добијени производ функционалан, нутритивно обогаћен и микробиолошки стабилан. Такође је утврђено да је кекс са супституентима и након 210 дана имао већи антиоксидативни потенцијал у односу на кекс без супституената.

КЊИГА ДОКТОРА НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
2022

Друштвено-хуманистичке науке

Др Данијела Пантовић

Др Марко Савићевић

Др Јована Лазаревић

Др Милош Димитријевић

Др Катарина Софронијевић

Др Маријана Бугарчић

Др Марија Симовић

Др Маша Петровић Гујаничић

Др Ђорђе Радовановић

Др Наташа Спасић

Др Мирослав Ђурчић

Др Марија Пантовић

Др Вукашин Петровић

Др Мина Павловић

Др Биљана Гавриловић

Др Горан Перић

Др Ненад Милинковић

Др Данијела Пантовић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

*Имплементација јединствене монетарне политике у циљу
јослизирања номиналне и реалне конвергенције у Европској унији*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Економски факултет, 17. 6. 2021.

Ментор

Проф. др Срђан Фуртула

Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Ненад Станишић

Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Виолета Тодоровић

Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Марина Ђорђевић

Економски факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Предмет научног истраживања докторске дисертације односи се на теоријска и емпиријска одређења номиналне и реалне конвергенције у Европској унији, у контексту имплементације јединствене монетарне политике земаља чланица Европске уније. Боље разумевање примене јединствене монетарне политике афирмише значај истраживања у овој области, а теоријска и емпиријска анализа креирали су резултате који представљају значајан научни и практични допринос. На темељу адекватне припреме емпиријског истраживања налази се и конструктивна теоријска основа, те је у контексту обезбеђивања научне заснованости и адекватне припреме података консултован значајан број аутора и њихових дела, како би се обезбедио адекватан теоријски оквир, као увертира за емпиријско истраживање. У емпиријском делу дисертације представљена су два оригинална, концептуално методолошка оквира анализе. Ентропијска анализа, која је заснована на анализи конвергенције и мерењу регионалних разлика међу земљама чланицама, коришћена је у циљу мерења висине и степена економске конвергенције. Структурно моделовање једначина за разврставање појединих инструмената имплементације монетарне политике и емпиријског идентификовања квалитета имплементираних политика у Европској унији употребљено је у циљу идентификовања степена номиналне и реалне конвергенције. Резултати истраживања утврдили су каузалне односе економских политика на цене и реалну економију, чиме је указано на неопходност јаче и дубље координације монетарне и фискалне политике.

Др Марко Савићевић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

*Валоризација ефеката транзиције и глобализације
на конкурентност привреда Западног Балкана*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Економски факултет, 29. 9. 2021.

Ментор

Проф. др Љиљана Максимовић

Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Милан Костић

Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Снежана Радукић

Економски факултет у Нишу

Проф. др Ненад Станишић

Економски факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Докторска дисертација је поставила теоријско-методолошки оквир за даља истраживања у области мерења конкурентности националних економија и фактора који утичу на њу. Сprovedена анализа и резултати до којих се дошло у емпиријском делу дисертације требало би да омогуће конципирање одређених препорука које се односе на окончање транзиције и ефикасније укључивање земаља региона Западног Балкана у процесе глобализације, како би се повећала конкурентност националних економија. Као значајан носилац процеса глобализације и транзиције истичу се стране директне инвестиције (СДИ). Емпиријско истраживање, спроведено у дисертацији, поткрепило је теоријске ставове да политика привлачења СДИ треба да буде конципирана на такав начин да страни капитал у привредама Западног Балкана подржи структурне реформе, кроз веће учешће високотехнолошких и извозно оријентисаних индустријских грана.

Др Јована Лазаревић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Ефекти димензија националне културе и стила живота на процес одлучивања потрошача о куповини

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Економски факултет, 12. 11. 2021.

Ментор

Проф. др Срђан Шапић

Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Вељко Маринковић

Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Владимир Сенић

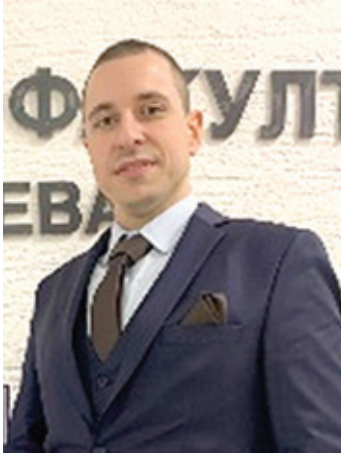
Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

Доц. др Дражен Марић

Економски факултет у Суботици

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни допринос дисертације огледа се у проширивању теоријских сазнања у подручју интеркултуралног маркетинга и управљања односима са потрошачима. Упркос чињеници да у литератури постоје истраживања са фокусом на утицај културалног оквира и стила живота на понашање потрошача, уочен је истраживачки геп у погледу анализе заједничког утицаја ових детерминанти на понашање потрошача у процесу куповине. Најзначајнији допринос дисертације подразумева развој иновативног, интегративног истраживачког оквира, полазећи од методологије СОР модела, према коме ће потрошач, односно организам, под дејством различитих стимуланса испољити одређене реакције на тржишту. За компоненте СОР модела, које се односе на стимуланс и организам, у дисертацији су издвојене култура и стил живота као варијабле које имају значајну улогу у домену понашања потрошача. У погледу треће компоненте модела, односно стимуланса, посебна пажња посвећена је понашању које потрошачи испољавају док пролазе кроз различите фазе у процесу доношења одлука о куповини. У циљу постављања што релевантнијег оквира за примену у будућим емпиријским студијама, у дисертацији је извршено повезивање културалног оквира који је развио Герт Хофстеде, АИО технике за мерење стила живота потрошача и ЕКБ модела понашања потрошача, као најпознатијих модела у литератури за мерење посматраних компоненти истраживачког оквира. Такође, извршено је емпиријско тестирање истраживачког оквира у погледу адекватности истог за примену у истраживањима, што указује на развој иновативног теоријског модела понашања потрошача који је емпиријски тестиран. Научни допринос дисертације заснива се и на проширивању научних сазнања о разликама у погледу културалне оријентисаности и стила живота потрошача различитих демографских и социо-економских карактеристика.

Др Милош Димитријевић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

*Импликације примене иновација у аграру за одрживи развој
Републике Србије*

Факултет на коме је одбрађена, датум одбране:

Економски факултет, 28. 1. 2022.

Ментор

Проф. др Лела Ристић

Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Данијела Деспотовић

Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Никола Бошковић

Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Светлана Соколов-Младеновић

Економски факултет у Нишу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Подробна анализа савремених приступа развоју аграра (попут увођења зелене економије, биоекономије и циркуларног модела пољопривреде, органске пољопривреде и интегралне производње, дигитализације пољопривреде – прецизна пољопривреда), извршена је да би се реализовао научни допринос ове докторске дисертације у погледу сагледавања ових приступа, релевантих за развој аграра у савременим условима. Обрађено је питање увођења иновација и савремених технологија у сектор пољопривреде, како би се увидео и у потпуности схватио значај перманентног иновирања аграрног сектора у савременим условима. У дисертацији је постављен теоријско-методолошки основ који може бити коришћен и за даља истраживања у овој области. У смислу применљивости резултата истраживања, дисертација је била усмерена на одабир и примену одговарајућих и доступних метода за мерење иновативности у пољопривредно-прехрамбеном сектору Републике Србије, уз узимање у обзир савремених приступа које примењују развијене економије. Поред теоријске усмерености, резултати истраживања имају и практичан значај. У оквиру ове дисертације дају се конкретне препоруке, у смислу најперспективнијих приступа за будући развој аграра Републике Србије. Такође, истражена је иновативност аграрног сектора Републике Србије на један нов начин и упоређена је са другим иновативним земљама у сфери аграра. Мерење пољопривредне иновативности представља важан изазов, јер још увек није развијен јединствени систем мерења иновативности у пољопривредно-прехрамбеном сектору.

Др Катарина Софронијевић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација
*Креирање поверења пошрошача генерације Y
у онлајн окружењу*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Економски факултет, 29. 1. 2022.

Ментор
Проф. др Милан Коцић
Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Срђан Шапић
Економски факултет у Крагујевцу
Проф. др Вељко Маринковић
Економски факултет у Крагујевцу
Проф. др Сузана Ђукић
Економски факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Теоријском анализом у докторској дисертацији значајно су проширена теоријска сазнања у погледу маркетиншких импликација понашања потрошача у дигиталном окружењу. Омогућава се боље разумевање специфичности онлајн окружења, модела понашања потрошача у таквом окружењу и оријентисаности привредних субјеката на стратегије дигиталног маркетинга. Емпиријско истраживање у дисертацији има бројне маркетиншке импликације. Практичан допринос истраживања у дисертацији нарочито је важан, имајући у виду да највећи број привредних субјеката у данашњем динамичном окружењу своју пословну стратегију прилагођава развоју интернета и на њему заснованим технологијама. Отуда се резултати истраживања могу користити како би се установило који фактори детерминишу поверење потрошача у дигиталном окружењу, као и за подробнију анализу специфичности одређених сегмената потрошача. Склоност ка поверењу, квалитет сајта, перципирани ризик и електронска интерперсонална комуникација значајни су предиктори поверења које се доводи у везу са онлајн куповином. Истраживањем је потврђено да је формулисање маркетиншких стратегија и тактика у великој мери детерминисано захтевима специфичних сегмената потрошача. Константна евалуација потреба потрошача у онлајн окружењу може пружити значајне смернице привредним субјектима.

Др Маријана Бугарчић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

*Управљање вредношћу пројеката
у дигиталној економији*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Економски факултет, 4. 2. 2022.

Ментор

Проф. др Марко Славковић

Економски факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Весна Стојановић Алексић

Економски факултет у Крагујевцу

Проф. др Дејана Златановић

Економски факултет у Крагујевцу

Доц. др Бојан Лековић

Економски факултет у Суботици

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Као најзначајнији резултати истраживања, који имају одговарајући теоријски и практичан значај, издвајају се: истицање кључних димензија вредности пројекта и начина на који се може управљати процесом креирања вредности пројекта у дигиталној економији; свеобухватно разматрање улоге и значаја нематеријалне активе у процесу управљања пројектима; наглашавање значаја нематеријалне активе у процесу креирања вредности пројекта; указивање на важност људске компоненте нематеријалне активе као важне детерминанте која опредељује успех пројекта и перформансе управљања пројектима; идентификовање различитих квалитативних и квантитативних приступа мерења нематеријалне активе у предузећима; представљање споне између процеса креирања вредности пројекта и вредности предузећа; сагледавање доприноса креиране вредности пројекта организационим перформансама; навођење кључних изазова узрокованих четвртом индустријском револуцијом које доводе до измена у пракси управљања пројектима; утврђивање степена спремности предузећа за дигиталну трансформацију и њен утицај на управљање пројектима; истицање важности развоја адекватног менаџерског приступа, чиме ће се осигурати ефикасна примена стратегије дигиталне трансформације.

Др Марија Симовић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Аористи у француском и његови значењски еквиваленцији у српском језику

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Филолошко-уметнички факултет, 15. 6. 2021.

Ментор

Проф. др Тијана Ашић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Снежана Гудурић

Филозофски факултет у Новом Саду

Проф. др Људмила Поповић

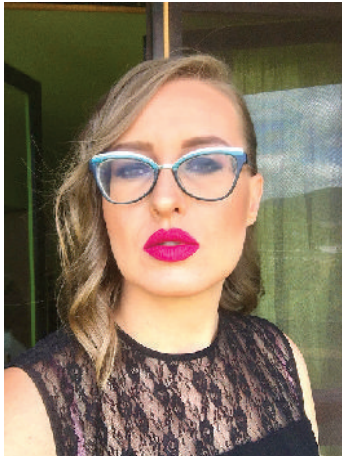
Филолошки факултет у Београду

Проф. др Сања Ђуровић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација представља значајан допринос како у синтакси, тако и у семантици и прагматици темпоралистике француског и српског језика, као и компаративном приступу и лингвистици, али и стилистици. У овој докторској дисертацији извршена је детаљна анализа односа између синтаксичке и семантичке дефиниције аориста и његових прагматичких ефеката, али је притом и издвојен механизам на којем се заснивају његови стилистички ефекти. Овај рад нам нуди нека нова тумачења семантичких и прагматичких особености не само аориста који је био централни предмет интересовања, већ и других глаголских облика (нпр. кондиционала – потенцијала и перфекта).

Др Маша Петровић Гујаничић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Прагматичко-стилистичке одлике паремиолошких формула у новинском дискурсу шпанског и српског језика

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Филолошко-уметнички факултет, 22. 6. 2021.

Ментор

Проф. др Анђелка Пејовић

Филолошки факултет у Београду

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Анета Тривић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Проф. др Милка Николић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Проф. др Ана Кузмановић Јовановић

Филолошки факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Маша Петровић Гујаничић у својој докторској дисертацији обрађује тему из области фразеологије (и уже, паремиологије), али из интердисциплинарне перспективе, односно са становишта прагматике и стилистике. Ова тема у српској научној средини није довољно обрађена, а досадашњи приступ фразеолошким јединицама најчешће је био лексичко-семантички и когнитивнолингвистички. Примена прагматичко-стилистичке анализе оправдана је због тога што омогућава увид у језичке стратегије којима прибегава аутор новинског текста како би постигао одређени ефекат код читалаца, а паремиолошке формуле су погодан корпус јер осим фигуративног значења у којем су употребљене често подразумевају и активирање дословног значења својих конститутивних елемената. То значи да овакав интердисциплинарни приступ тексту омогућава тумачење функција паремиолошких формула у дискурсу, а тако и тумачење читавог текста. Дисертација представља значајан допринос за будућа контрастивнолингвистичка, паремиолошка, стилистичка и корпусно-лингвистичка истраживања.

Др Ђорђе Радовановић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

*Поетика самоубиства у њрози Иве Андрића
и Милоша Црњанског*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Филолошко-уметнички факултет, 30. 6. 2021.

Ментор

Проф. др Драган Бошковић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Јован Делић

Филолошки факултет у Београду

Проф. др Александар Јерков

Филолошки факултет у Београду

Проф. др Часлав Николић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација показује да суицидална поетика није тек једна од тема, културолошки погодна за обраду унутар одређених поетика или унутар опуса одређеног аутора, већ да се кроз суицидалну поетику може на свеобухватан начин, у свим битним тачкама у којима се раскрива симболички значај једне поетике и једне епохе, анализирати дато дело и епоха. Од особите је важности што се поетика суицида јавља искључиво као поетика модернитета, што показује да се дискурс модернистичке књижевности рађа са појавом суицидалног налога, где је потрага за новим идентитетом хумане метафизике поставила јунака у раскорак са традиционалним метафизичким представама и са самим хришћанским дискурсом који самоубиство табуизира. Анализом ничеанске апологије модернизма, која објављује немогућу жељу за суицидалном естетиком, уочава се да књижевност двадесетог века, то јест послератна српска књижевност (Андрић, Црњански) у овом случају, самоубиство више не посматра као чин, колико као симболичку референцу на основу које је могуће градити и херменутички преиспитивати наратив модернизма у смислу жеље за естетичким самозаснивањем и самооправдањем јунака. Закључак је да у послератном модернизму заправо и нема аутентичног самоубиства, јер је самоубиство као чин одбачено, или, ако чина има, он не потврђује метафизички образац због кога се јунак или јунакиња на самоубиство одлучују. Аутентичност суицида може постојати само у оним ситуацијама или само код оних јунака који репрезентују не-модернистички пол приповедања, то јест који само модернистичко приповедање разлажу и деконструишу.

Др Наташа Спасић

(Ниш)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Примена модела обрнуте учионице у обради јединица с њоредбеним и начинским значењем у настави српској као сѣраној језика

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Филолошко-уметнички факултет, 14. 10. 2021.

Ментор

Проф. др Милка Николић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Сања Ђуровић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Проф. др Јелена Петковић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Проф. др Јасмина Дражић

Филозофски факултет у Новом Саду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Резултати дисертације имају високу имплицативну и апликативну вредност у методици наставе српског као страног језика. У контексту актуелних лингвистичких и дидактичких достигнућа испитана је примена методичког модела обрнуте учионице у наставној обради поредбених и начинских језичких јединица. Показано је да имплементација модела обрнуте учионице студентима обезбеђује персонализован начин учења, усклађен са сопственим когнитивним и метакогнитивним стратегијама, док наставницима обезбеђује креативне начине конципирања наставе. На основу спроведена два истраживања (квалитативно на уџбеничком корпусу и комбиновано квантитативно-квалитативно на узорку испитаника) предложена је дистрибуција образовних исхода по нивоима.

Др Мирослав Турчић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

*Конституисање апокалиптичне фикције у прози
Кормака Макартија и Маргарет Атвуд*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Филолошко-уметнички факултет, 5. 11. 2021.

Ментор

Проф. др Никола Бубања

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Доц. др Јасмина Теодоровић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Др Бојан Јовић

Институт за књижевност и уметност у Београду

Доц. др Јована Павићевић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Дисертација детаљно преиспитује проблем конституисања постапокалиптичне фикције у романима Кормака Макартија и Маргарет Атвуд, у контексту преображавања апокалиптичних тропа и с обзиром на теоријске поставке о књижевном канону и жанру. Преиспитујући установљена теоријска сагледавања канонизације у литератури од Т. С. Елиота до Харолда Блума, дисертација суптилно анализира конституисање постапокалиптичног у односу на могућности литерарне деификације. Преиспитујући наречене успостављене моделе, текст се, међутим, не зауставља на довођењу у питање постојећих модела канона, јер је и дестабилизација идеје канона такође већ постала успостављеном. Избегавајући, дакле, ову замку данашњег дављења књижевним проучавањима, кандидат у значајној мери помера разумевање онога што ће сутрашњица гледати као механику преговора књижевног текста са процесима канонизације. У овом смислу, дисертација рашчитава библијске и митолошке предлошке у примарном корпусу, показујући, више него тврдећи, како се већ у комуникацији са установљеним религијским и митолошким материјалом оставља потенцијал за сегрегацију високе и ниске литературе. Дисертација се окреће поступцима интертекстуалности и референцирања установљених књижевних дела, као и поступцима налик концепту историографске метафикције. Дисертација не само да показује како се постапокалиптични тропи преобликују или изобличавају док сами себе конституишу, већ показује ситуираност таквих поступака у пракси постмодерне литературе канонизованог статуса. Кроз дијахронијску анализу и синтезу, дисертација не само да пружа увид у недовољно истражену област интердисциплинарних проучавања текста, већ и установљује и преиспитује противречности ових теорија.

Др Марија Пантовић

(Нови Пазар)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ

Докторска дисертација

Меланхолија у српској књижевности

20. века

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Филолошко-уметнички факултет, 10. 4. 2022.

Ментор

Проф. др Часлав Николић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Драган Бошковић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Проф. др Александра Попин

Државни универзитет у Новом Пазару

Доц. др Ана Живковић

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

На основу досадашњих резултата у овој области, може се закључити да дисертација Марије Пантовић представља истраживање које до сада није учињено на корпусу српске књижевности 20. века, будући да је меланхолија увек посматрана у спрези са другим душевним стањима или у хоризонту општег вредновања поетичких система одређених аутора. Кандидаткиња је проучавању меланхолије приступила системски, теоријски поткрепљено, вршећи упоредо хронолошко позиционирање дела и начина на који се значењски могу повезати са меланхолијом. Користећи се методом која подразумева представљање дела у контексту књижевне формације, кандидаткиња је повезала меланхолију најпре са одређеним периодом, а затим и са одређеним аутором и његовом поетиком. Истраживање је иновативно и стога што се меланхолија посматра као вредност компаративно осветљена у систему различитих жанрова чији су примери ушли у корпус. Посматрајући различита психолошка и соматска понашања јунака, кандидаткиња је приступила анализи историјских прелома који се појављују као генеричке фигуре (ауто)деструкције. Тиме се проблему психологије приступило из перспективе меланхолијске спознаје и меланхолијског искуства као валидног субјекатског искуства у одређеном историјском и друштвеном моменту.

Др Вукашин Петровић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР ПРАВНИХ НАУКА

Докторска дисертација
Монопол и конкуренција у систему колективног остваривања ауторској и сродних права

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Правни факултет, 27. 10. 2021.

Ментор
Проф. др Зоран Миладиновић
Правни факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Проф. др Душан Поповић
Правни факултет у Београду
Проф. др Соња Лучић
Правни факултет у Крагујевцу
Доц. др Свјетлана Ивановић
Правни факултет у Источној Сарајеву

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни допринос докторске дисертације огледа се у детаљној анализи и давању одговора на теоријски и практично најзначајнија питања у вези са применом права конкуренције на систем колективног остваривања ауторског и сродних права, а која су незнатно проучавана у нашој правној теорији, као и у систематском и свеобухватном обрађивању одговарајућих питања уређених Директивом 2014/26/EU, која је у тренутку одобравања теме докторске дисертације представљала како најактуелнију, тако и најобимнију директиву из области ауторског и сродних права, при чему иста, полазећи од њене актуелности, практично није детаљније обрађивана у нашој правној теорији, а у светлу права конкуренције и економске теорије. Имајући у виду наведено, ова докторска дисертација представља врло значајан допринос како свеобухватном разумевању материје права конкуренције и ауторског и сродних права у делу који се односи на колективно остваривање истих у нашој правној теорији, тако и поуздан основ за будући успешан развој домаће, али и стране правне теорије у поменутој материји.

Др Мина Павловић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР ПРАВНИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Истополне заједнице живота у међународном
приватном праву*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Правни факултет, 5. 11. 2021.

Ментор
Проф. др Славко Ђорђевић
Правни факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Милена Петровић
Правни факултет у Крагујевцу
Проф. др Анита Дураковић
Правни факултет у Мостару
Проф. др Вељко Влашкивић
Правни факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Иако се истополне заједнице живота (истополни брак, регистровано партнерство и тзв. *de facto* истополне заједнице) не могу закључити у српском правном систему, то не значи да легално засноване истополне заједнице у иностранству не могу изазвати правне последице у Србији. Централни део истраживања спроведених у овој докторској дисертацији представљају међународноприватноправне последице, које иностране истополне заједнице живота потенцијално могу изазвати у српском правном систему. Научни резултати докторске дисертације теоријски су релевантни, због недовољне заступљености анализиране проблематике у домаћој литератури. Спроведена истраживања имају практичну применљивост због недостатка домаће судске праксе, будући да су заузети ставови о могућности заснивања међународне надлежности у споровима о престанку и споровима о дејствима проистеклим из иностраних истополних заједница живота у Србији. Прецизно су одређени и начини одређивања меродавног права за истополни брак, регистровано партнерство и *de facto* истополну заједницу закључених у иностранству (односно креиране су адекватне колизионе норме у складу са чл. 2. ЗРСЗ) у постојећем законском оквиру за наведена правна питања. Кандидаткиња је дошла до закључка да методолошко средство супституције представља један од начина „уважавања” статуса истополних партнера (из иностране истополне заједнице живота) у домаћем правном систему. Практични значај имају и *de lege ferenda* предлози међународноприватноправних норми у статусним и имовинским питањима, који могу бити од помоћи приликом евентуалних законодавних измена тих норми.

Др Биљана Гавриловић

(Крагујевац)

Научни назив
ДОКТОР ПРАВНИХ НАУКА

Докторска дисертација
*Законик о судском њосћујуку у грађанским њарницама
од 1929. њодине*

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Правни факултет, 6. 12. 2021.

Ментор
Проф. др Марко Павловић
Правни факултет у Крагујевцу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Душица Палачковић
Правни факултет у Крагујевцу
Проф. др Небојша Ранђеловић
Правни факултет у Нишу
Проф. др Зоран Чворовић
Правни факултет у Крагујевцу

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

У раду се недвосмислено потврђује да *Законик о судском њосћујуку у грађанским њарницама од 1929. њодине* представља тоталну рецепцију аустријског Законика о парничном поступку од 1895, који је написао Франц Клајн. Клајн је због оригиналности овог свог дела називан „процесним пророком”, па југословенски Законик о парничном поступку, као „превод” Клајновог дела, представља и један облик Клајнове славе. Значајан сегмент докторске дисертације посвећен је правноисторијској анализи Законика о грађанском парничном поступку у Кнежевини и Краљевини Србији и Нишком пројекту, као историјским претечама и основама југословенског Законика о парничном поступку. То значи да докторска дисертација има велики допринос за историјско-правну научну област, с обзиром на то да садржи анализу и до сада неанализираног нацрта Законика – тзв. Нишке основе. Захваљујући исцрпној анализи *Законика о судском њосћујуку у грађанским њарницама од 1929. њодине*, историјско-правна теорија је обогачена за један научни рад у коме се могу пронаћи сви одговори на битна питања из области парничног поступка у југословенској Краљевини. Поред тога, како је главни истраживачки задатак подразумевао издвајање оних процесних института који доприносе брзом и јефтином суђењу, то применљивост ових резултата још више долази до изражаја, јер се за тим институтима још увек трага. Стога, иако је ова докторска дисертација из историјско-правне научне области, она и те како има применљивост и данас у пракси, с обзиром на то да су у раду сублимирана знања за сва времена о грађанско-процесним проблемима.

Др Горан Перић

(Крагујевац)

Научни назив

ДОКТОР НАУКА – МЕНАЏМЕНТ И БИЗНИС

Докторска дисертација

Утицај задовољства запослених на неопипљиве компоненте квалитета услуга у хотелијерству

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:

Факултет за хотелијерство и туризам, 4. 4. 2022.

Ментор

Проф. др Небојша Павловић

Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:

Проф. др Биљана Ђорђевић

Економски факултет у Нишу

Проф. др Дејан Секулић

Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

Доц. др Весна Миловановић

Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Ова докторска дисертација представља самостално и оригинално дело које даје значајан научни допринос у области менаџмента људских ресурса и хотелијерства, тиме што је за свој предмет истраживања имала утврђивање повезаности између задовољства запослених и квалитета услуга које они пружају. Поред тога, добијени резултати емпиријског истраживања допуњују постојећа научноистраживачка сазнања, чиме истовремено дају значајан допринос овим научним областима. Имајући у виду актуелно стање у овим научним областима, може се констатовати да је допринос докторске дисертације вишеструк. Прво, анализом и синтезом постојећих знања и резултата истраживања у области задовољства запослених доприноси се разумевању и значају овог феномена за обезбеђивање квалитетне услуге у хотелијерству. Задовољство запослених је од суштинске важности за хотелијерство, јер овај сектор подразумева висок степен интеракције између запослених који раде на првој линији услуживања и гостију, пре свега због чињенице да се перцепција квалитета услуга углавном процењује према неопипљивим критеријумима. Друго, на основу анализе добијених резултата спроведеног емпиријског истраживања, изнети су релевантни закључци и указано је на значај разумевања задовољства запослених и неопипљивих компоненти квалитета услуга у хотелијерству, будући да се показало да на неопипљиве компоненте квалитета услуга утиче, управо, задовољство запослених. Истовремено, резултати емпиријског истраживања у докторској дисертацији и њихова интерпретација пружају значајне и теоријске и практичне импликације за сектор хотелијерства.

Др Ненад Милинковић

(Ужице)

Научни назив
ДОКТОР НАУКА – МЕТОДИКА НАСТАВЕ

Докторска дисертација
Контекстуални ириситивни настави алгебре у млађим разредима основне школе

Факултет на коме је одбрањена, датум одбране:
Педагошки факултет, 29. 10. 2021.

Ментор
Проф. др Сања Маричић
Педагошки факултет у Ужицу

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације:
Доц. др Оливера Марковић
Педагошки факултет у Ужицу
Проф. др Нела Малиновић Јовановић
Педагошки факултет у Врању
Проф. др Оливера Ђокић
Училишњски факултет у Београду

Сажетак научног доприноса докторске дисертације

Научни значај теоријског разматрања у овој докторској дисертацији огледа се у томе што су у раду, кроз свеобухватну анализу, издвојене специфичности наставе алгебре у млађем школском узрасту, а затим на основу тога систематично и прегледно издвојени сви проблеми који прате ову наставу и са којима се ученици сусрећу у оквиру учења. На основу специфичности алгебре, карактеристика деце млађег школског узраста, као и проблема који прате наставу и учење алгебре у млађим разредима основне школе, кандидат је издвојио и операционализовао алгебарске способности које је неопходно развијати у овом узрасту, што за методику наставе математике има веома велики научни значај. Научном проицљивошћу и свеобухватним приступом кандидат је, за сваку операционализовану способност, идентификовао и проблеме који се везују за њу у процесу учења алгебарских садржаја и дефинисао очекиване исходе учења алгебре. Развијање методичког оквира учења садржаја алгебре и његова емпиријска верификација представља најважнији задатак и резултат ове докторске дисертације. Кандидат је, на бази теорије реалистичног математичког образовања, јасно идентификовао све елементе који одређују ово учење, њихову међусобну условљеност и повезаност, утицај једних на друге и објаснио кључне процесе који прате процес учења. У тој разради приказан је процес учења и процес математизације, као и могући модели решавања, који се могу појавити у оваквом приступу настави и учењу алгебре. Поред тога, значај овог истраживања огледа се и у давању предлога за побољшање и креирање уџбеника у млађим разредима основне школе.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

378.22(497.11)"2022"
378.245(497.11)"2022"

КЊИГА доктора наука Универзитета у Крагујевцу 2022. / уредници
Владимир Ранковић,
Биљана Петровић, Владимир Сенић. - Крагујевац : Универзитет, 2022
(Београд : Donat graf).

- 99 стр. : слике доктора наука ; 30 cm

Тираж 150. - Стр. 7: Поштовани доктори наука, Драге колегинице и
колеге / Ненад Филиповић
... [и др]. - Садржи сажетке научног доприноса докторских дисертација.

ISBN 978-86-81037-72-0

а) Универзитет (Крагујевац) -- Доктори наука -- 2022

COBISS.SR-ID 69042953

